

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W OPOLU

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU OPOLSKIEGO
ZA 2023 ROK**

Opole 2024

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	4
2. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży	5
2.1 Główne zadania.....	5
2.2 Sytuacja placówek stałych nauczania i wychowania.....	5
2.3 Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży.....	8
2.4 Interwencje w placówkach nauczania i wychowania.....	8
3. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023 Oddział Higieny Komunalnej.....	10
3.1 Główne zadania	10
3.2 Nadzór nad jakością wody do spożycia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.3 Baseny.....	16
3.4 Kąpieliska	17
3.5 Legionella	17
3.6 Obiekty użyteczności publicznej	17
4. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023 Oddział Higieny Pracy.....	18
5. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023 Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej	21
5.1 Główne kierunki działań.....	21
5.2. Programy edukacyjne i przedsięwzięcia prozdrowotne.....	21
6. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023 Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.....	23
6.1 Główne kierunki działania :	23
6.2 Realizacja zadań w 2022r. dotyczących powiatu opolskiego	24
6.3 Stwierdzone nieprawidłowości	27
6.4 Współpraca z organami administracji samorządowej.....	28
6.5 Wnioski.....	28

7. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023 Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku.....	29
7.1 Główne zadania.....	29
7.2 Produkcja żywności	30
7.3 Zakłady wprowadzające żywność i przedmioty użytku do obrotu	31
7.4 Zakłady żywienia zbiorowego	32
7.5 Środki transportu żywności.....	33
7.6 Próbkę pobrane w 2023r.....	33
7.7 Interwencje.....	34
7.8 Środki Zastępcze	34
7.9 Produkty kosmetyczne	34
8. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023 Oddział Epidemiologii.....	35
8.1 Główny kierunek działania	35
8.2 Sytuacja epidemiologiczna	35
8.3 Programy profilaktyczne w obszarze szczepień ochronnych.	37
8.4 Zachorowania na wybrane choroby zakaźne	37
8.5 Ogniska zakażeń szpitalnych	46
8.6 Ocena sanitarna placówek ochrony zdrowia.....	47
8.7 Wnioski.....	48

1. WSTĘP

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny działając na podstawie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wykonuje zadania mające na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych.

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej pełnią dyżur całodobowy, zwłaszcza w zakresie analizy i zwalczania chorób zakaźnych i epidemicznych, zatruc pokarmowych, nadzoru nad bezpieczeństwem żywności.

Realizując swoje zadania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny pełni nadzór nad warunkami :

- zapobiegawczego nadzoru sanitarnego,
- higieny pracy,
- higieny środowiska,
- promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży,
- higienicznymi i sanitarnymi personelu, sprzętu i pomieszczeń, gdzie udzielane są świadczenia medyczne,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

Szczegółową analizę działań nadzorowanych i prewencyjnych zawarto w poniższym opracowaniu.

2. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu ziemskiego opolskiego za rok 2023

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

2.1. Główne zadania

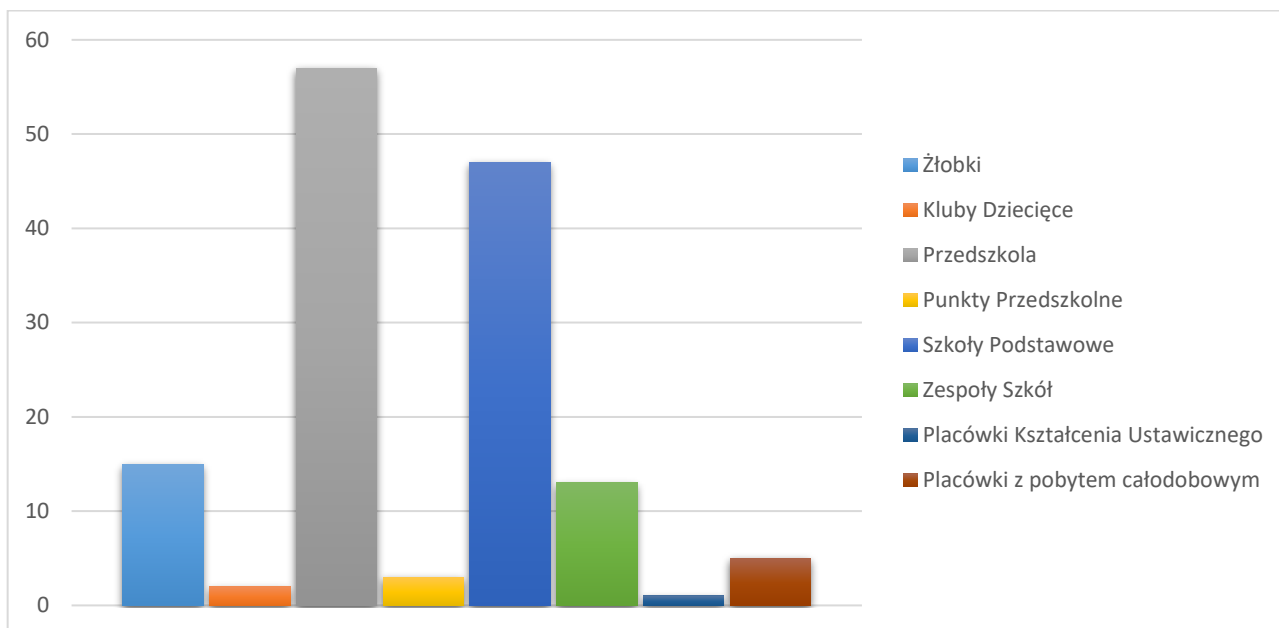
Do głównych zadań pionu Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Inspekcji Sanitarnej powiatu opolskiego w 2023 roku należało prowadzenie oraz podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odpowiednich warunków środowiska placówek nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.

2.2. Sytuacja placówek stałych nauczania i wychowania

W 2023 roku pion Higieny Dzieci i Młodzieży w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu prowadził bieżący nadzór sanitarny nad przestrzeganiem przepisów higienicznych i zdrowotnych w środowisku dziecięco-młodzieżowym w 143 obiektach stałych nauczania i wychowania oraz w 116 placówkach wypoczynku zimowego i letniego. Wśród 143 placówek stałych nauczania i wychowania znajdowało się:

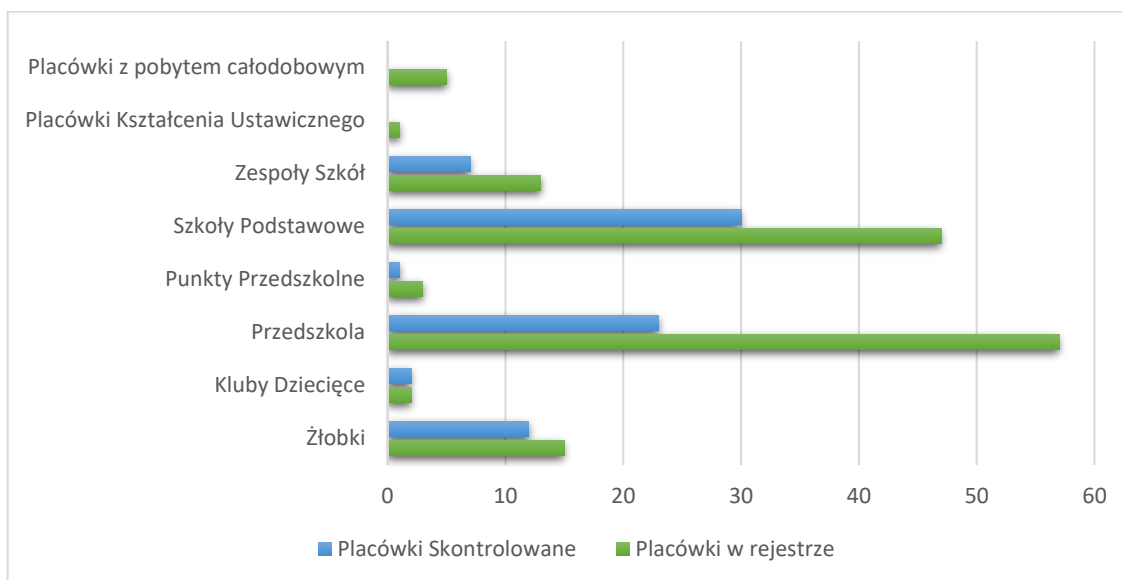
- ❖ 15 żłobków,
- ❖ 2 kluby dziecięce
- ❖ 57 przedszkoli,
- ❖ 3 punkty przedszkolne,
- ❖ 47 szkół podstawowych,
- ❖ 13 zespołów szkół,
- ❖ 1 placówka kształcenia ustawicznego,
- ❖ 5 placówek z pobytem całodobowym,

Wykres 1. Placówki nauczania i wychowania znajdujące się pod nadzorem sekcji HDM w 2023 r.

W 2023 roku skontrolowano 65 placówek stałych. W placówkach przeprowadzono 86 kontroli z czego 70 kontroli dotyczyło placówek stałych a 16 kontroli przeprowadzono w trakcie wypoczynku zimowego i letniego. Z wypoczynku skorzystało 570 uczestników.

Wykres 2. Porównanie stałych placówek nauczania i wychowania będących w ewidencji do skontrolowanych przez pion HDM w 2023 r.

Przedmiotem czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania był:

- ✓ nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym i technicznym budynków lub ich części, w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży,
- ✓ nadzór nad organizacją procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy

- ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii i obciążenia uczniów ciężarem tornistrów,
- ✓ nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
 - ✓ ocena zakresu posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy,
 - ✓ nadzór higieny wypoczynku i rekreacji.

Stan sanitarno-techniczny placówek.

Stan sanitarny skontrolowanych obiektów ocenia się jako dobry. Na 65 skontrolowanych obiektów tylko w 2 stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego, co skutkowało nałożeniem obowiązku ich usunięcia.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- niedziałające oświetlenie, nieosłonięte lampy oraz brak pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego w Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 im. Olimpijczyków i Paraolimpijczyków Polskich w Ozimku oraz Zespole Szkół w Tułowicach.

Warunki do utrzymania higieny.

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży w placówkach. Pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w trakcie przeprowadzonych w 2023 roku kontroli placówek oświatowych i innych placówek przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży odnotowali, że 65 (100%) placówek posiada podłączenie do wodociągu miejskiego/gminnego i tyle samo placówek podłączonych jest do sieci kanalizacji centralnej (miejskiej/gminnej). Skontrolowano również placówki pod kątem zapewnienia ciepłej bieżącej wody w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych. W żadnej placówce nie odnotowano braku bieżącej ciepłej wody.

Ocena dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii.

Prawidłowo dobrane meble (stolik, krzesło), z których dzieci i młodzież korzystają przez znaczną część pobytu w szkole, mają istotny wpływ na ich postawę ciała i zdrowie (głównie prawidłowe kształtowanie się kręgosłupa i prawidłowe funkcjonowanie narządów wewnętrznych). Dlatego też niezmiernie ważnym jest, aby dzieci i młodzież korzystała z mebli dostosowanych do ich wzrostu, zgodnie z obowiązującymi normami, a wychowawcy i nauczyciele dbali o poprawną sylwetkę dziecka siedzącego przy stoliku i korygowali wadliwą postawę. W roku 2023 badaniem objęto 2 szkoły podstawowe i 3 przedszkola. Pomiarów dokonano w 12 oddziałach szkolnych i 7 oddziałach przedszkolnych, oceniono 242 stanowiska pracy ucznia/przedszkolaka. W oparciu o dokonane pomiary stwierdzono, że uczniowie korzystają z mebli dostosowanych do ich wzrostu. W placówkach sukcesywnie następuje wymiana starego wyposażenia nabywane meble, sprzęt sportowy posiadają wymagane atesty i certyfikaty.

Ocena możliwości pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

Podczas kontroli sanitarnych w szkołach każdorazowo sprawdzano w jaki sposób realizowany jest obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówkach podręczników i przyborów

szkolnych. We wszystkich skontrolowanych szkołach dyrektorzy zapewнили uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych w szafkach indywidualnych uczniów, w szafkach lub na półkach w salach dydaktycznych.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych.

Analizy tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano w 9 placówkach, łącznie w 58 oddziałach. Stwierdzono, że skontrolowane plany zajęć lekcyjnych uwzględniają równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy dniami tygodnia nie jest większa od 1 godziny.

Nadzór nad przestrzeganiem realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych na terenie placówek oświatowych.

Na terenie podległych jednostek w 2023 roku nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach.

Na terenie powiatu opolskiego w 2023 roku skontrolowano 15 pracowni chemicznych. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że niebezpieczne substancje chemiczne oraz ich mieszaniny były przechowywane we właściwych warunkach, były prawidłowo oznakowane oraz posiadały karty charakterystyki. Wszystkie skontrolowane placówki posiadały na stanie pracowni chemicznych aktualny spis niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin.

2.3. Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży.

W 2023 roku pod nadzorem sekcji HDM znajdowały się :

- 101 turnusy letnie,
- 15 turnusy zimowe.

W powiecie opolskim z zorganizowanego wypoczynku skorzystało 570 uczestników. W czasie trwania wypoczynku zimowego i letniego przeprowadzono 11 kontroli. Obiekty, w których wypoczywały dzieci i młodzież były przygotowane właściwie. W placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości i zaniedbań. Organizatorzy zapewniali prawidłowe warunki zakwaterowania oraz utrzymania higieny osobistej. Nie odnotowano wypoczynku dzikiego.

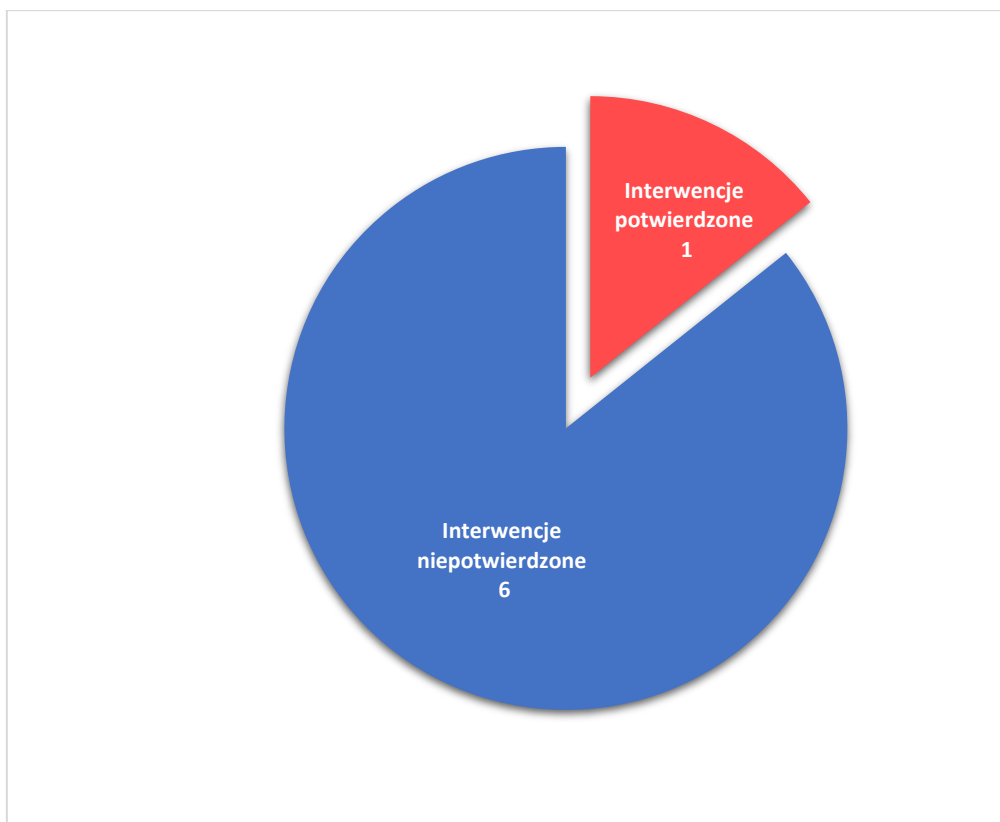
2.4. Interwencje w placówkach nauczania i wychowania.

Sekcja HDM brała udział w 7 interwencjach w związku z:

- ✓ powtarzającymi się przypadkami wszawicy w 4 przedszkolach oraz brakiem efektywnych działań w placówce, brakiem działań dyrektora – 1 interwencja uzasadniona i 3 interwencje bezzasadne,
Z dyrektorami placówek omówiono sposoby działania w celu ograniczenia oraz zwalczania przypadków wszawicy.
- ✓ trwającym remontem w placówce wpływającym na zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków wychowania i opieki w przedszkolu – interwencja bezzasadna,
- ✓ złym stanem higienicznym klubu żeglarskiego, brakiem oświetlenia na zewnątrz oraz przeciekającym dachem – interwencja bezzasadna,
- ✓ nakazem noszenia maseczek w szkole przez dzieci z objawami choroby – interwencja

bezzasadna

- ✓ **Wykres nr 3. Stosunek interwencji uzasadnionych do bezzasadnych w placówkach nauczania i wychowania.**

3. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opolskiego ziemskiego za rok 2023

Oddział Higieny Komunalnej

3.1. Główne zadania

Oddział Higieny Komunalnej prowadzi badania jakości wody w Zintegrowanym Systemie Badania Wody.

W Systemie tym realizowane są zadania w zakresie monitoringu **jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, badanie wody z kąpielisk i na pływalni.**

Monitoring jakości wody do spożycia w 2023 roku realizowany był na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017 r. Nr 2294 ze zm.). Przepis ten nakazuje prowadzenie monitoringu jakości wody podawanej do sieci przez przedsiębiorcę wodociągowego oraz z indywidualnych ujęć wody. Monitoring ten obejmuje m.in.:

- badania jakości wody pod względem mikrobiologicznym, fizykochemicznym i pod względem zawartości substancji promieniotwórczych oraz każdorazowo po wystąpieniu okoliczności mających wpływ na jakość wody (np. awarie, powodzie)

- przekazywanie Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu sprawozdań z badań pobranych próbek wody

- informowanie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz wójta (burmistrza, prezydenta) o przekroczeniach parametrów jakości wody określonych w rozporządzeniu wraz z przedstawieniem planowanych przedsięwzięć naprawczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny na podstawie

- sprawozdań z wyników badań realizowanych według ustalonego harmonogramu, przekazywanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe i właścicieli indywidualnych ujęć wody

- analizy podejmowanych działań naprawczych

- prowadzonego monitoringu własnego

wydawał okresowe oceny jakości wody, których odbiorcami są zarządzający wodociągiem oraz wójtowie gmin i burmistrzowie i prezydenci miast.

Oceny te zawierały informacje dotyczące spełnienia na danym terenie wymagań określonych w rozporządzeniu i służyły do przekazania właściwemu organowi samorządowemu informacji koniecznych do podjęcia działań mających na celu zaopatrzenia konsumentów w wodę o właściwej jakości.

Po zakończeniu roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny na podstawie w/w ocen wydaje obszarową ocenę jakości wody do spożycia wraz z szacowaniem ryzyka zdrowotnego konsumentów. Obszarową ocenę otrzymuje do wiadomości właściwy organ samorządu.

Prowadzone były również badania wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej w wybranych obiektach, w których prowadzona jest całodobowa opieka i w których przebywają osoby o obniżonej odporności immunologicznej tj. w szpitalach, zakładach opieki leczniczej i hospicjach pod kątem stopnia skolonizowania instalacji bakteriami *Legionella*.

Nadzór sanitarny nad kąpieliskami jest realizowany na podstawie ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1478 ze zm.), które zorganizowanie kąpielisk obwarowało szeregiem obowiązków, kontroli i związaną z nimi koniecznością uzyskiwania pozwoleń:

- organu administracji samorządowej

- zarządzającego wodami śródlądowymi

- organu inspekcji sanitarnej

oraz opinii specjalistycznej organizacji ratowniczej.

Takie umocowanie organizacji kąpieliska gwarantuje bezpieczeństwo techniczne, organizacyjne, jak i przede wszystkim sanitarne, osobom korzystającym z niego. Zorganizowanie kąpieliska daje gwarancję zamieszczenia obiektu w ogólnokrajowym Serwisie kąpieliskowym, co jest

darmową reklamą kąpieliska oraz miasta lub gminy i może przelożyć się na przyciągnięcie większej liczby turystów z kraju i zagranicy.

Nadzór nad pływalniami prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230). Przepis ten nakłada na zarządzającego obiektem obowiązek:

- prowadzenia bieżącej (codziennej) obserwacji wody i występujących zanieczyszczeń
- systematycznego nadzoru pracy urządzeń i rejestrowania wyników pomiaru jakości wody w zakresie wymienionych parametrów
- systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody, prowadzonych zgodnie z harmonogramem ustalonym w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny dokonuje zbiorczej rocznej oceny, poprzez analizę otrzymanych od zarządzającego pływalnią wyników oraz wyników wykonywanych przed wydaniem tej oceny. Natomiast zarządzający ma obowiązek wydać komunikat, w którym informuje korzystających z pływalni o jakości wody.

3.2. Nadzór nad jakością wody do spożycia

W 2023 roku przeprowadzono 185 kontroli (ocena stanu technicznego i sanitarnego, interwencje oraz związane z poborem próbek wody do oznaczeń) we wszystkich 24 wodociągach publicznych oraz 6 lokalnych. Ponadto, pobrano 611 próbek do badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych.

Wodociągi, w których jakość wody uległa poprawie w stosunku do roku 2022:

- wodociąg publiczny Roszkowice - (przekroczone parametry: mętność i żelazo; wykonano decyzję), podjęto działania naprawcze tj.: połączono go z wodociągiem Niemodlin w dniu 20.03.2023r.,
- wodociąg publiczny Gracze - (przekroczony parametr: mangan; wykonano decyzję), podjęto działania naprawcze tj.: ustalono harmonogram sprawdzenia i naprawy urządzeń (filtry, układ napowietrzenia, układ odprowadzający popłuczyny),
- wodociąg publiczny Karłowice - (przekroczony parametr: pH; wykonano decyzję), podjęto działania naprawcze tj.: wprowadzono dozowanie NaOH w celu korekty odczynu,
- ujęcie lokalne przy Mental Relax House Group Sp. z o.o. w Turawie - (przekroczony parametr: pH; wykonano decyzję), podjęto działania naprawcze tj.: skonsultowano się z firmą, która zajmuje się neutralizacją wody.

Obszarowa ocena jakości wody:

Lp	Gmina	Eksploatowany wodociąg (zaopatrywane miejscowości)	Producent wody	Produkcja wody (m ³ /d)	Liczba ludności	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku	Jakość wody na koniec 2023r.
Wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę								
1	Gmina Popielów	Wodociąg Publiczny Stare Siolkowice (Stare Siolkowice, Popielów, Stare Kolnie, Nowe Siolkowice, Rybna, Lubienie, Kaniów i Kolonia Popielowska)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	785	5300	odmanganianie, odżelazianie, napowietrzanie, dozowanie sody kaustycznej i nadmanganianu potasu	Enterokoki: 2 dni Mętność: 51 dni Bakterie grupy coli: 4 dni Zapach: 45 dni	Przydatna do spożycia
2	Gmina Popielów	Wodociąg Publiczny Karłowice (część Karłowic)	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zorza” ul. Polna 15, 46-037 Karłowice	40	356	odmanganianie, odżelazianie, napowietrzanie, korekta pH (NaOH)	Odczyn: 24 dni Bakterie grupy coli: 7 dni Mętność: 64 dni	Przydatna do spożycia
3	Gmina Popielów	Wodociąg Publiczny Kurznie (Kurznie, Karłowiczki, część Karłowic, Kuźnica Katowska, Stobrawa)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	224	1134	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie	Brak	Przydatna do spożycia
4	Gmina Dobrzeń Wielki część Gminy Pokój	Wodociąg Publiczny Chróścice (Chróścice, Dobrzeń Wielki, Kup, Krzywa Góra i Ładza)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	785	5300	odmanganianie, odżelazianie, napowietrzanie	Mętność: 101 dni Bakterie grupy coli: 1 dzień	Przydatna do spożycia
5	Gmina Dobrzeń Wielki część Miasta Opola	Wodociąg Publiczny Brzezie (część miasta Opola, część Dobrzeń Wielkiego)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	862	1000	odżelazianie, napowietrzanie	Mętność: 365 dni Ogólna liczba mikroorganizmów 22°C po 72 h inkubacji: 13 dni Bakterie grupy coli: 6 dni	Przydatna do spożycia
6	Gmina Turawa	Wodociąg Publiczny Turawa (Turawa, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Marszałki, Trzęsina, Osowiec, Węgry oraz okresowo Zawadę)	WiK Turawa Sp. z o.o., ul. Opolska 43 46-045 Turawa	799	5149	napowietrzanie, korekta pH (NaOH)	Bakterie grupy coli: 11 dni	Przydatna do spożycia
7	Gmina Turawa	Wodociąg Publiczny Kadłub Turawski (Kadłub Turawski, Bierdzany, Zakrzów Turawski, Rzędów, Ligota Turawska oraz	WiK Turawa Sp. z o.o., ul. Opolska 43 46-045 Turawa	306	4806	odżelazianie, napowietrzanie	Bakterie grupy coli: 6 dni	Przydatna do spożycia

		Turawa – Jezioro Duże stronę północną)						
8	Gmina Murów	Wodociąg Publiczny Budkowice Stare (Murów, Stare Budkowice, Nowe Budkowice, Dębiniec, Kały, Zagwiździe, Grabczok, Morcinek, Wojszyn, Okoły i Czarna Woda)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	519	5000	napowietrzanie, odżelazianie	Bakterie grupy coli: 11 dni	Przydatna do spożycia
9	Gmina Murów	Wodociąg Publiczny Radmierowice (Radmierowice, Święciny, Młodnik, Bukowo i Grabice)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	79	820	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie	Bakterie grupy coli: 1 dzień Mętność: 17 dni	Przydatna do spożycia
10	Gmina Łubniany	Wodociąg Publiczny Kobylno (Kobylno, Grabie, Jełowa, Dąbrówka Łubniańska, Łubniany, Masów i Brynica)	PLADA Sp. z o.o., ul. Ozimska 17, 46-053 Chrzastowice	568	6200	napowietrzanie, odmanganianie, odżelazianie	Ogólna liczba mikroorganizmów 22°C po 72 h inkubacji: 6 dni Mętność: 86 dni	Przydatna do spożycia
11	Gmina Niemodlin	Wodociąg Publiczny Niemodlin (Niemodlin, Gościejowice, Gościejowice Małe, Rzędziwojowice, Sady, Lipno, Szydłowiec Śląski, Piotrowa, Wydrowice, Jaczowice, Brzęczkowice, Grabin, Jakubowice, Roszkowice, Tłustoręby, Krasna Góra, Góra, Góra Mała, Molestowice, Rogi, Rutki i Tarnica)	ZGKiM Niemodlin, ul. Wojska Polskiego 3, 49-100 Niemodlin	1445	9445	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie	Ogólna liczba mikroorganizmów 22°C po 72 h inkubacji: 25 dni Mętność: 25 dni Mangan: 17 dni	Przydatna do spożycia
12	Gmina Niemodlin	Wodociąg Publiczny Michałówek (Michałówek, Sosnówka, Grodziec I i Grodziec II)	ZGKiM Niemodlin, ul. Wojska Polskiego 3, 49-100 Niemodlin	150	591	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie	Mętność: 171 dni	Przydatna do spożycia
13	Gmina Niemodlin	Wodociąg Publiczny Gracze (Gracze, Magnuszowice, Magnuszowiczki, Samy Wielkie i Radoszowice)	ZGKiM Niemodlin, ul. Wojska Polskiego 3, 49-100 Niemodlin	288	2226	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie, dozowanie nadmanganianu potasu i NaOH	Mangan: 60 dni Bakterie grupy coli: 2 dni Mętność: 10 dni	Przydatna do spożycia

14	Gmina Tułowice	Wodociąg Publiczny Tułowice (Tułowice, Tułowice Małe, Skarbiszowice, Szydłów, Ligota Tułowicka i Goszczowice)	ZGKiM Tułowice, ul. Kościuszki 13, 49-130 Tułowice	703	5030	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie	Mętność: 339 dni Bakterie grupy coli: 1 dzień	Przydatna do spożycia
15	Gmina Prószków Gmina Dąbrowa Gmina Komprachice część Miasta Opola	Wodociąg Publiczny Prószków-Zimnice (część Opola (Winów, Sławice, Wrzoski, Chmielowice, Żerkowice), Zimnice Wielkie, Zimnice Małe, Boguszyce, Chrzowice, Folwark, Górki, Złotniki, Nowa Kuźnia, Chrząszczyce, Prószków, Ligota Prószkowska, Przysiecz, Jaśkowice, Żlinice, Komprachice, Wawelno, Polska Nowa Wieś, Osiny, Domecko, Pucnik, Ochodze, Dziekaństwo, Mechnice, Chróścina, Siedliska, Prądy, Dąbrowa, Lipowa, Nowa Jamka, Ciepelowice, Karczów, Narok, Żelazna, Niewodniki i Skarbiszów)	Związek Gmin Prokado, ul. Kościuszki 23, 46-060 Prószków	4121	28309	brak	Mętność: 225 dni Bakterie grupy coli: 6 dni	Przydatna do spożycia
16	Gmina Tarnów Opolski część Gminy Izbicko	Wodociąg Publiczny Tarnów Opolski (Tarnów Opolski, Nakło, Raszowa, Walidrogi, Miedziana, Przywory, Kąty Opolskie, Kosorowice oraz w powiecie strzeleckim, w gminie Izbicko: Grabów, Otmice)	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Kościelna 12, 46-050 Kąty Opolskie	1193	9277	brak	Mętność: 74 dni Bakterie grupy coli: 11 dni	Przydatna do spożycia
17	Gmina Chrzastowice	Wodociąg Publiczny Daniec (Daniec, Dąbrowice i Falmirowice)	PLADA Sp. z o.o., ul. Ozimska 17, 46-053 Chrzastowice	122	1600	brak	Brak	Przydatna do spożycia

18	Gmina Chrzastowice	Wodociąg Publiczny Dębska Kuźnia (Chrzastowice, Dębska Kuźnia, Lędziny, Suchy Bór, Dębie)	PLADA Sp. z o.o., ul. Ozimska 17, 46-053 Chrzastowice	669	1987	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie, korekta pH	<i>Escherichia coli</i> : 4 dni Enterokoki: 2 dni Mętność: 57 dni Bakterie grupy coli: 2 dni Odczyn: 26 dni	Przydatna do spożycia
19	Gmina Chrzastowice	Wodociąg Publiczny Niwki (Niwki)	PLADA Sp. z o.o., ul. Ozimska 17, 46-053 Chrzastowice	55	800	korekta pH	Odczyn: 64 dni	Przydatna do spożycia
20	Gmina Ozimek	Wodociąg Publiczny Ozimek ul. Polna (Ozimek, Krzyżowa Dolina, Krasiejów i Nowa Schodnia)	PGKiM Sp. z o.o., ul. Powstańców Śląskich 54, Antoniów, 46-040 Ozimek	369	3054	odżelazianie, napowietrzanie, odmanganianie,	Bakterie grupy coli: 1 dzień	Przydatna do spożycia
21	Gmina Ozimek	Wodociąg Publiczny Ozimek ul. Częstochowska (Ozimek, Antoniów i Krasiejów)	PGKiM Sp. z o.o., ul. Powstańców Śląskich 54, Antoniów, 46-040 Ozimek	1139	8692	odżelazianie, napowietrzanie,	Brak	Przydatna do spożycia
22	Gmina Ozimek	Wodociąg Publiczny Szczedrzyk (Szczedrzyk, Jedlice, Pustków i Schodnia)	PGKiM Sp. z o.o., ul. Powstańców Śląskich 54, Antoniów, 46-040 Ozimek	376	2942	odżelazianie, napowietrzanie,	Bakterie grupy coli: 7 dni	Przydatna do spożycia
23	Gmina Ozimek	Wodociąg Publiczny Mnichus (Mnichus, Chobie oraz Grodziec)	PGKiM Sp. z o.o., ul. Powstańców Śląskich 54, Antoniów, 46-040 Ozimek	204	1769	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie,	Mętność: 202 dni Bakterie grupy coli: 1 dzień	Przydatna do spożycia
24	Gmina Ozimek	Wodociąg Publiczny Biestrzynnik (Biestrzynnik oraz Dylaki)	PGKiM Sp. z o.o., ul. Powstańców Śląskich 54, Antoniów, 46-040 Ozimek	161	1820	odżelazianie, napowietrzanie,	Bakterie grupy coli: 1 dzień Mętność: 32 dni	Przydatna do spożycia
Inne podmioty zaopatrzące w wodę								
1	Gmina Turawa	Wodociąg Lokalny przy Oddziale Zewnętrznym Aresztu Śledczego w Turawie	Areszt Śledczy w Opolu Oddział Zewnętrzny w Turawie, ul. Sądowa 4, 45-033 Opole	25	150	korekta pH	Odczyn: 300 dni	Nieodpowiadająca wymaganiom fizykochemicznym pod kątem pH
2	Gmina Turawa	Wodociąg Lokalny przy O.W. U Niedźwiedzia, ul. Strażacka 4 46-045 Turawa	Ośrodek Wypoczynkowy „U Niedźwiedzia” ul. Strażacka 4, 46-045 Turawa	4,5	48	brak	Mętność: 103 dni Ogólna liczba mikroorganizmów 22°C po 72 h inkubacji: 8 dni Bakterie grupy coli: 8 dni	Przydatna do spożycia
3	Gmina Turawa	Wodociąg lokalny przy Mental Relax House Group Sp. z o.o. w Turawie	Mental Relax House Group Sp. z o.o., ul. Żułowa 7 46-045 Turawa	5	40	korekta pH	Odczyn: 47 dni	Przydatna do spożycia
4	Gmina Prószków	Wodociąg lokalny „Pod Borem” w Przysieczy	ORRT Pod Borem Przysiecz ul. Cegielna 16, 46-060 Prószków	10	40	korekta pH, odżelazianie, naświetlanie lampą UV,	Mętność: 103 dni	Przydatna do spożycia
5	Gmina Murów	Wodociąg lokalny Zamek Bożejów	Mirosław Garack, Bożejów 6, 46-030 Radomierowice	5	50	odżelazianie odmanganianie korekta pH (NaOH)	Mętność: 81 dni	Przydatna do spożycia

6	Gmina Tarnów Opolski	Wodociąg lokalny Zakłady Wapiennicze LHOIST S.A. , ul. Wapiennicza 7, 46-050 Tarnów Opolski (zaopatruje ulicę Skalną nr 1,3,5,7,9,11 oraz Zakład Lhoist S.A)	Zakłady Wapiennicze LHOIST S.A., ul. Wapiennicza 7, 46-050 Tarnów Opolski	46	213	wytrącanie azotanów	Brak	Przydatna do spożycia
---	----------------------	---	---	----	-----	---------------------	------	-----------------------

Nadal w powiecie opolskim znajdują się niezwodociągowane przysiółki:

- w gminie Murów 3 (Kęszyce, Mańczok, Bożejów)
- w gminie Popielów 1 (Biadaszka)
- w gminie Dąbrowa 3 (Narocka Kolonia, Odrzyca, Poręby)
- w gminie Komprachcice 1 (Gąsów)
- w gminie Ozimek 2 (Myślina, Wydzieracz)

Zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono w następujących obiektach:

- wodociąg publiczny Tarnów Opolski; decyzja z dnia 04.04.2023r. nr 61/HK/2023 nakazująca doprowadzić do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego elewację zewnętrzną budynków hydroforowni i chlorowni w Tarnowie Opolskim oraz obudowę studni nr 5P w Miedzianej. Termin wykonania decyzji: 30.04.2023r. Decyzję wykonano.
- wodociąg publiczny Daniec; decyzja z dnia 06.06.2023r. nr 102/HK/2023 nakazująca doprowadzić do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego ściany w budynku przepompowni w Dańcu, studni SW 1 nr 1 i ogrodzenie wokół przepompowni. Termin wykonania decyzji: 01.09.2023r. Decyzję wykonano.
- wodociąg publiczny Dębska Kuźnia; decyzja z dnia 30.05.2023r. nr 100/HK/2023 nakazująca doprowadzić do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego ogrodzenie wokół Stacji Uzdatniania Wody w Dębskiej Kuźni. Termin wykonania decyzji: 01.09.2023r. Decyzję wykonano.

3.3. Baseny

W powiecie opolskim funkcjonuje obecnie 1 pływalnia kryta, całoroczna (w Prószkowie przy Hotelu Arkas). W 2022 r. pływalnia w Tułowicach przy Zespole Szkół zawiesiła swoją działalność do odwołania i nadal nie działa. W wakacje funkcjonują 2 baseny letnie (w Lipnie oraz w Suchym Borze przy Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym).

W 2023 r. nie wydano żadnej decyzji zamykającej baseny ze względu na obecność bakterii w nieckach basenowych.

Zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono w następujących obiektach:

- basen odkryty przy Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym w Suchym Borze – wydano decyzję na stan sanitarno-techniczny pomieszczenia z filtrami, wanny hamującej zjeżdżalni oraz wyposażenia magazynu z podchlorynem sodu i stan porządkowy w pomieszczeniu z filtrami. Termin wykonania decyzji: 30.06.2024 r.

3.4. Kąpieliska

W sezonie letnim w 2023 roku na terenie powiatu działały 4 kąpieliska: Przystań Wodna w Siołkowicach Nowych, Balaton w Dobrzenu Wielkim, Jezioro Średnie w Turawie i Plaża Jurajska w Krasiejowie.

Organizatorzy:

- zapewnili kąpiącym się możliwość korzystania z toalet oraz kontenery na śmieci,
- kąpieliska były oznakowane tablicami informacyjnymi o treści zgodnej z obowiązującym rozporządzeniem
- obiekty te były strzeżone przez ratowników, a miejsca wyznaczone do kąpiei były ogrodzone bojami
- w sezonie przeprowadzono kontrole i wizje lokalne w/w obiektów, nie budziły one zastrzeżeń pod względem sanitarno-technicznym,
- ścieki są odprowadzane do kanalizacji lub kontenerów WC firmy TOI TOI

Jakość wody w kąpieliskach na terenie powiatu opolskiego nie budziła zastrzeżeń.

3.5. Legionella sp.

W 2023 r. prowadzono wzmożony nadzór nad jakością wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej w budynkach szpitali, zakładów opieki leczniczej, hospicjów oraz pływalni pod kątem *Legionella sp.* W 2023 r. przebadano wodę w 3 obiektach; w Stobrawskim Centrum Medycznym w Kup, w hospicjum w Siołkowicach Starych oraz w Szpitalu Św. Rocha w Ozimku. Ciepła woda użytkowa w instalacji c. w. u. w/w obiektów spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294 ze zm.).

3.6. Obiekty użyteczności publicznej

Do tej grupy obiektów zalicza się obiekty usługowe, kultury, sportowe, wypoczynku, służby zdrowia, ustępy publiczne i ogólnodostępne, domy pomocy społecznej, hotele, zakłady kosmetyczne i fryzjerskie, dworce, przystanki, cmentarze i zakłady pogrzebowe itd.

W 2023 roku pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej było 497 obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu opolskiego. Skontrolowano 177 obiektów.

Bezpieczeństwo sanitarne to między innymi właściwe utrzymanie czystości na placach i ulicach. W 2023 r. wpłynęło 18 interwencji dot. powiatu opolskiego. Dotyczyły one głównie warunków sanitarnych w budynkach użyteczności publicznej lub w przestrzeni publicznej, a także gospodarki odpadami.

Inspekcja Sanitarna oprócz nadzoru nad wyżej wymienionymi obiektami prowadzi nadzór nad chowaniem zmarłych poprzez wydawanie pozwoleń na ekshumacje, na wywiezienie zwłok osoby zmarłej poza granice naszego państwa oraz opiniuje wnioski Starosty dotyczące sprowadzenia zwłok do Polski.

W roku 2023 wydano dla mieszkańców powiatu opolskiego 21 decyzji zezwalających na ekshumację, 4 decyzje pozwalające na wywóz zwłok osób zmarłych za granice RP oraz wydano 60 opinii w formie postanowienia dot. sprowadzenie zwłok lub szczątków do kraju.

4. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opolskiego ziemskiego za rok 2023

Oddział Higieny Pracy

W 2023 roku Oddział Higieny Pracy przeprowadził 41 kontroli w 38 zakładach pracy, zlokalizowanych na terenie powiatu opolskiego ziemskiego. Dotyczyły one następujących grup tematycznych:

1. Kontrola spełnienia wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy (czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne), w tym również na czynniki o udowodnionym działaniu rakotwórczym i mutagennym.

Kontrolowano:

- sposób zabezpieczenia pracowników przez pracodawców przed szkodliwym oddziaływaniem w/w czynników w rodzaju: poziom występującego narażenia zawodowego, przeszkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, sporządzanie ocen ryzyka zawodowego, stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i zaplecza socjalno-sanitarnego, dostępność i stosowanie przez pracowników ochron osobistych, aktualność badań lekarskich – profilaktycznych.

2. Realizacja przepisów rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP), w szczególności:

- a) ocena prawidłowości klasyfikacji substancji (mieszanin) chemicznych,
- b) ocena prawidłowości kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych wprowadzanych do obrotu oraz stosowanych w działalności zawodowej,
- c) ocena prawidłowości oznakowania opakowań substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie,
- d) spójność oznakowania substancji (mieszanin) chemicznych z informacjami zawartymi w ich kartach charakterystyki.
- e) spełnienie obowiązków wynikających z rozporządzenia REACH.

3. Udostępnianie na rynku oraz stosowanie w działalności zawodowej produktów biobójczych – kontrola obowiązków wynikających z rozporządzenia (WE) nr 528/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz ustawy z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych.

4. Kontrola spełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie detergentów.

5. Wprowadzanie do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.

6. Realizacja wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest.

7. Ocena warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w wybranych indywidualnych gospodarstwach rolnych podczas wykonywania prac żniwnych wraz z przekazaniem wiedzy w zakresie bezpiecznych metod pracy.

W 2023 r. Oddział Higieny Pracy przeprowadził na terenie powiatu opolskiego 41 kontroli w 38 zakładach pracy, które zakończyły się wydaniem 13 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w zakresie higieny pracy to:

- brak badań środowiskowych w zakresie występowania czynników szkodliwych na stanowiskach pracy,
- przekroczenie obowiązujących normatywnych wartości higienicznych w zakresie narażenia pracowników na czynniki szkodliwe (hałas),
- brak programu organizacyjno-technicznego zmierzającego do ograniczenia narażenia pracowników na hałas,
- brak instrukcji określających sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu substancji/mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie,
- brak dokumentacji w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- brak spełnienia wymogów w zakresie właściwej organizacji zaplecza higieniczno-sanitarnego.

W zakresie nadzoru nad chemikaliami dokonano kontroli 33 produktów chemicznych, w tym produktów biobójczych, prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 oraz detergentów.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- brak właściwego oznakowania substancji/mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie,
- brak udostępnienia kart charakterystyki produktów chemicznych przez podmioty wprowadzające do obrotu,
- nieprawidłowości w zakresie oznakowania detergentów, jak również spełniania przez producentów detergentów ich obowiązków (m.in. zapewnienia publikacji wykazu składników detergentów na stronie internetowej).

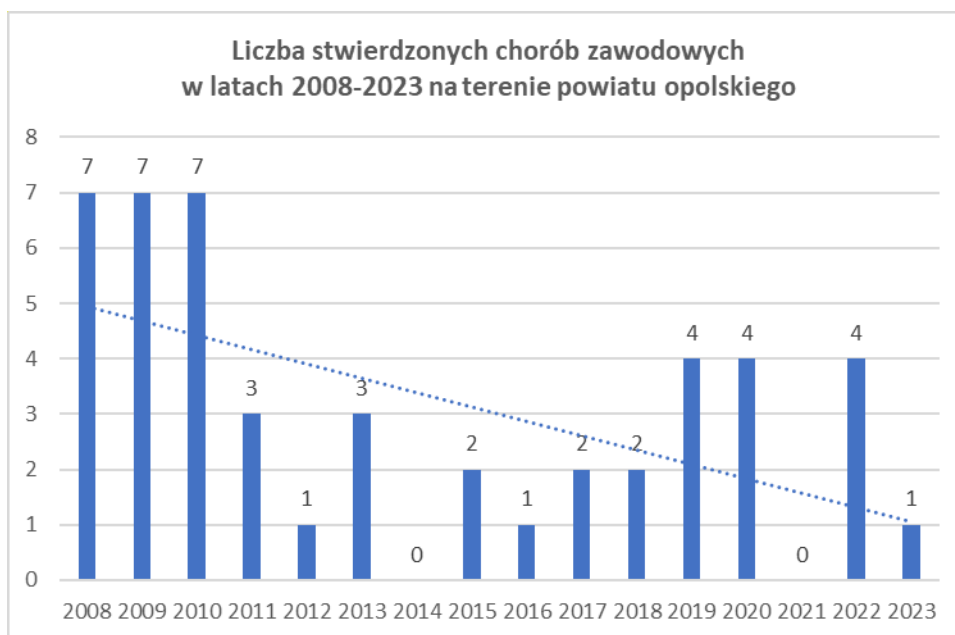
Efektom powyższych działań, jest zaprowadzenie przez pracodawców szeroko pojętej profilaktyki środowiska pracy jak:

- bieżące przekazywanie pracownikom, sposobu umiętnego prozdrowotnego zachowania się w ich środowisku pracy, przez systematyczne dokonywanie i przedstawianie oceny ryzyka zawodowego dla danego stanowiska pracy,
- ścisłe ukierunkowanie profilaktycznych badań lekarskich pracowników, w kierunku rodzaju występujących szkodliwości w środowisku pracy,
- wyposażenie pracowników we właściwe, w zależności od rodzaju występujących czynników szkodliwych, środki ochrony indywidualnej,
- obligowanie pracodawców do bezwzględnego egzekwowania stosowania środków ochrony indywidualnej przez pracowników,
- systematyczne dążenie pracodawców do zmian techniczno-technologicznych, mających na celu polepszenie jakości stosowanych technologii, w tym poprawę jakości funkcjonowania środowiska pracy,
- przestrzeganie przepisów prawa z zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania w działalności zawodowej substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych oraz detergentów.

W 2023 r. na terenie powiatu opolskiego przeprowadzono 6 postępowań w sprawie chorób zawodowych. Wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Stwierdzona choroba zawodowa to niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głowni i trwałą dysfonią – przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat – 1 przypadek (nauczyciel).

Poniższy wykres przedstawia liczbę stwierdzonych chorób zawodowych wśród osób zatrudnionych w podmiotach gospodarczych na terenie powiatu opolskiego na przestrzeni ostatnich 16 lat.

Reasumując – przeprowadzone w 2023 r. kontrole w jednostkach gospodarczych powiatu opolskiego, pozwalają na stwierdzenie, że następuje dalszy postęp w tworzeniu przez pracodawców bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, a tym samym poprawa w zakresie ochrony zdrowia osób uczestniczących w procesie pracy.

5. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opolskiego ziemskiego za rok 2023

Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej

5.1. Główne kierunki działań

W 2023 roku główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej wynikały z sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych ludności oraz zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

5.2. Programy edukacyjne i przedsięwzięcia prozdrowotne.

Działalność Pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej dotyczyła:

- kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim,
- wspierania realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikacje w środkach masowego przekazu,
- koordynowania programów i przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie i ocenę ich realizacji,

Działania skierowane były do dzieci i młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, pracowników zakładów opieki zdrowotnej, pracowników zakładów pracy oraz społeczności lokalnej.

Program dotyczący diety, aktywności fizycznej i zdrowia. „Trzymaj Formę!” – program krajowy. **Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Program realizowany jest metodą projektu.**

W programie brały udział 34 szkoły, edukacją objęto 1380 uczniów.

Profilaktyka antytytoniowa.

Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

Celem programu jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

Zajęcia w programie „Bieg po zdrowie” realizowane są za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców.

Ogółem w programie udział wzięło 177 uczniów z 6 szkół. Edukacją objęto 96 rodziców.

Wojewódzki program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów pt. „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Program skierowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, ich rodziców i opiekunów. Główne cele programu to wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

W programie uczestniczyło 7 przedszkoli, edukacją objęto łącznie 303 dzieci oraz 171 rodziców.

Programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Ogółem w programie wzięło udział 237 dzieci z 6 placówek. Edukacją objęto 72 rodziców.

Wojewódzki Program „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

Głównymi celami programu jest kształtowanie wśród dzieci przedszkolnych prozdrowotnych, prawidłowych nawyków higienicznych, promowanie zasad aktywnego stylu życia i właściwej diety oraz doskonalenie umiejętności niezbędnych do nauki czytania i pisanie poprzez stymulację ręki i koordynację wzrokowo – słuchową.

W programie udział wzięło 141 dzieci przedszkolnych z 5 placówek.

Profilaktyczny program Podstępne WZW – Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie ryzyka zakażenia wirusami HBV i HCV oraz zagrożeń wynikających z zakażenia, wpojenie zasad profilaktyki w tym zakresie oraz pobudzenie do refleksji nad akceptacją osób już zakażonych.

W programie brało udział w sumie 8 szkół ponadpodstawowych, edukacją objęto 334 uczniów oraz 132 rodziców.

Profilaktyczny program Znamie! Znam je

Celem programu, jest zwiększenie świadomości młodzieży na temat czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry, zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem.

W programie brało udział w sumie 8 szkół ponadpodstawowych, edukacją objęto 396 uczniów oraz 336 rodziców.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Głównym celem programu była aktywna promocja i edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Program zrealizowały 4 szkoły ponadpodstawowe, edukacją objęto 49 odbiorców.

Kampania zdrowotna pt. „Bezpieczne wakacje”

Celem programu było podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży przebywających w placówkach wypoczynku na terenie powiatu opolskiego.

W czasie spotkań poruszano tematy bezpiecznego zachowania podczas wypoczynku, przypomniano telefony alarmowe, pierwszą pomoc przedmedyczną, dla starszych grup odbiorców poruszono tematykę cyberbezpieczeństwa oraz nadużywania napojów energetycznych.

Ogółem edukowano 317 uczestników i 22 wychowawców w 10 placówkach.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV .

Na przestrzeni października i listopada, dzięki współpracy ze Starostwem Opolskim oraz Urzędem Gminy Dobrzeń Wielki pięć Zespołów Szkół (11 placówek) wzięło udział w cyklu spotkań warsztatowych prowadzonych przez certyfikowaną terapeutkę uzależnień. Pogłębiono ogólną wiedzę dotyczącą HIV/AIDS, kształtowano postawy w kierunku empatii i solidaryzacji z zakażonymi. Wyposażono uczestników w umiejętności wykorzystania nabytej wiedzy w praktyce. Pogłębiono wiedzę na temat ograniczania rozprzestrzeniania się zakażeń HIV. Edukacją objęto 246 uczniów.

W ramach współpracy z wyżej wymienionymi instytucjami i dodatkowo z Urzędem Miasta Opola działania rozszerzono o „Konkurs na logo i hasło warsztatów o tematyce HIV/AIDS”. Zgłoszono 4 prace z placówek na terenie powiatu opolskiego . Przyznano 2 i 3 miejsce na podium.

6. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opolskiego ziemskiego za rok 2023

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

6.1. Główne kierunki działania :

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny na podstawie art. 3 i art. 23 Ustawy z dnia 14 marca 1985r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 338 z późn.zm.), posiada kompetencje do wykonywania następujących zadań :

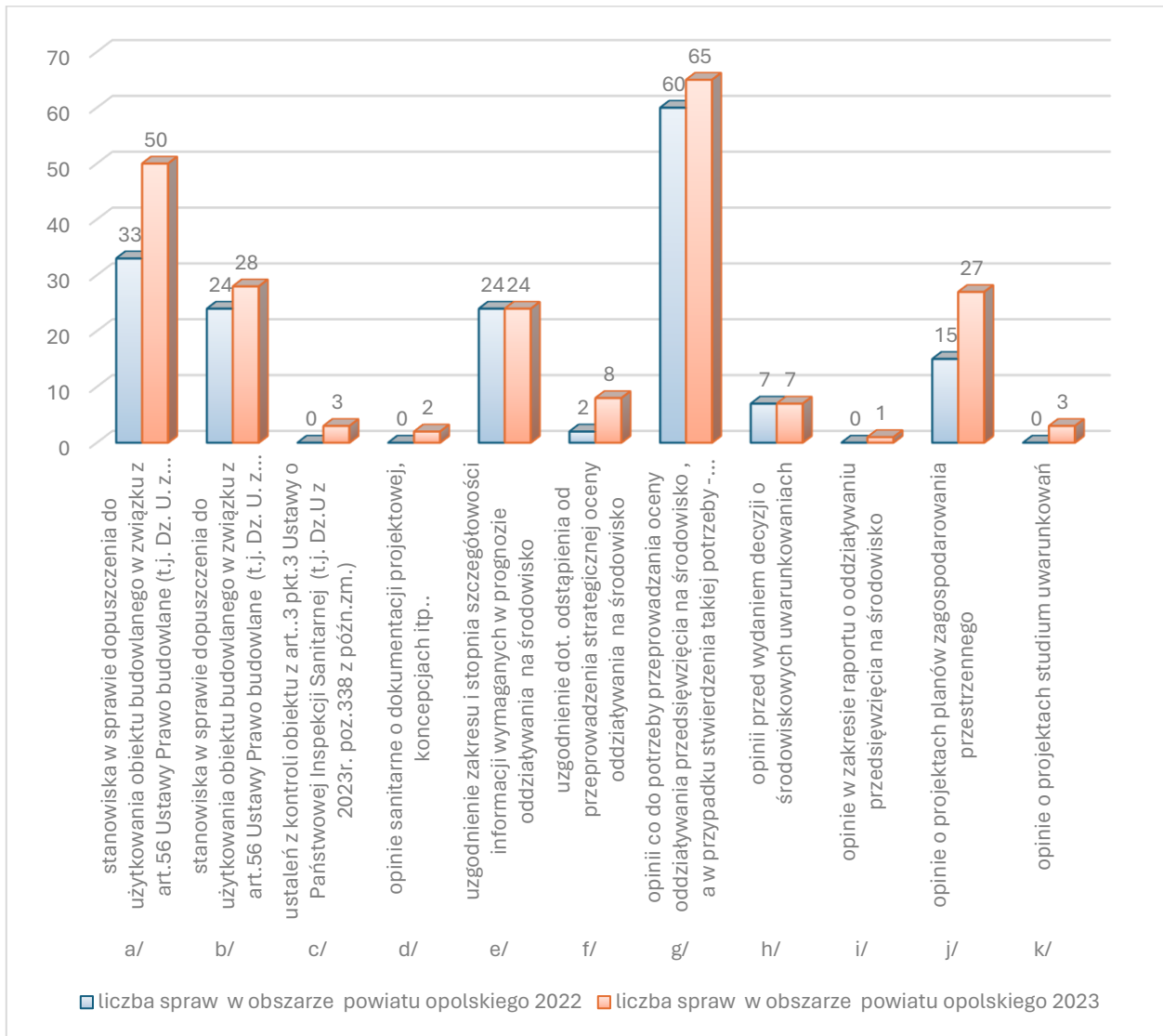
- wnoszenia uwag do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także ustalania warunków zabudowy i lokalizacji celu publicznego,
- opiniowanie projektów uchwał Rad Miast i Gmin w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy (przebudowy, rozbudowy), zmiany sposobu użytkowania obiektów oraz rozwiązań projektowych koncepcyjnych,
- uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz kontroli w trakcie realizacji inwestycji.

Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 1094 z późn.zm.) uczestniczą przy:

- wydawaniu opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz ustalania zakresu raportu,
- uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
- uzgodnieniu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

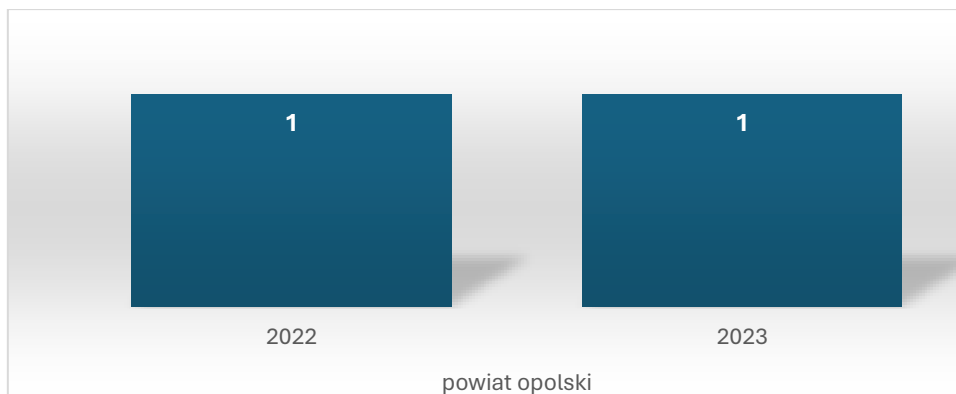
6.2. Realizacja zadań w 2023r. dotyczących powiatu opolskiego

realizacja zadań w latach 2022-2023				
lp.		nazwa działania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	liczba spraw w obszarze powiatu opolskiego	
			2022	2023
1	wydano opinie sanitarne w formie pisma dotyczące :			
	a/	stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego w związku z art.56 Ustawy <i>Prawo budowlane</i> (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 682 z późn. zm.)	33	50
	b/	stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego w związku z art.56 Ustawy <i>Prawo budowlane</i> (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 682 z późn. zm.) - tzw. "milczące zgody"	24	28
	c/	ustaleń z kontroli obiektu z art..3 pkt.3 Ustawy <i>o Państwowej Inspekcji Sanitarnej</i> (t.j. Dz.U z 2023r. poz.338 z późn.zm.)	0	3
	d/	opinie sanitarne o dokumentacji projektowej, koncepcjach itp..	0	2
	e/	uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	24	24
	f/	uzgodnienie dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	2	8
	g/	opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko , a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	60	65
	h/	opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	7	7
	i/	opinie w zakresie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	0	1
	j/	opinie o projektach planów zagospodarowania przestrzennego	15	27
	k/	opinie o projektach studium uwarunkowań	0	3

Wykres nr 1.: Wydane opinie w formie pisma

2	wydano uzgodnienia w formie decyzji		
a/	odstępstwa, zgody wydane na podstawie obowiązujących przepisów	1	1

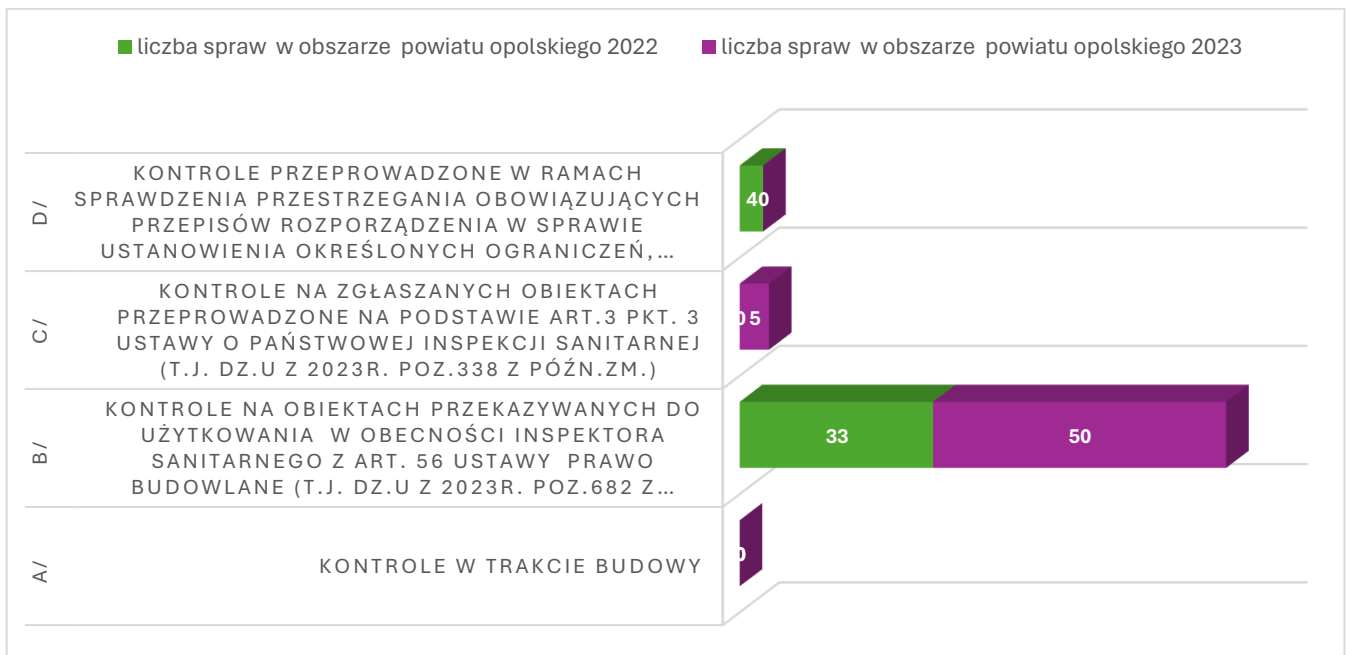
Wykres nr 2.: Wydane uzgodnienia w formie decyzji

3	wydano uzgodnienia w formie postanowień		
a/	uzgodnienia warunków zabudowy obiektu budowlanego wydane na podstawie obowiązujących przepisów	0	6

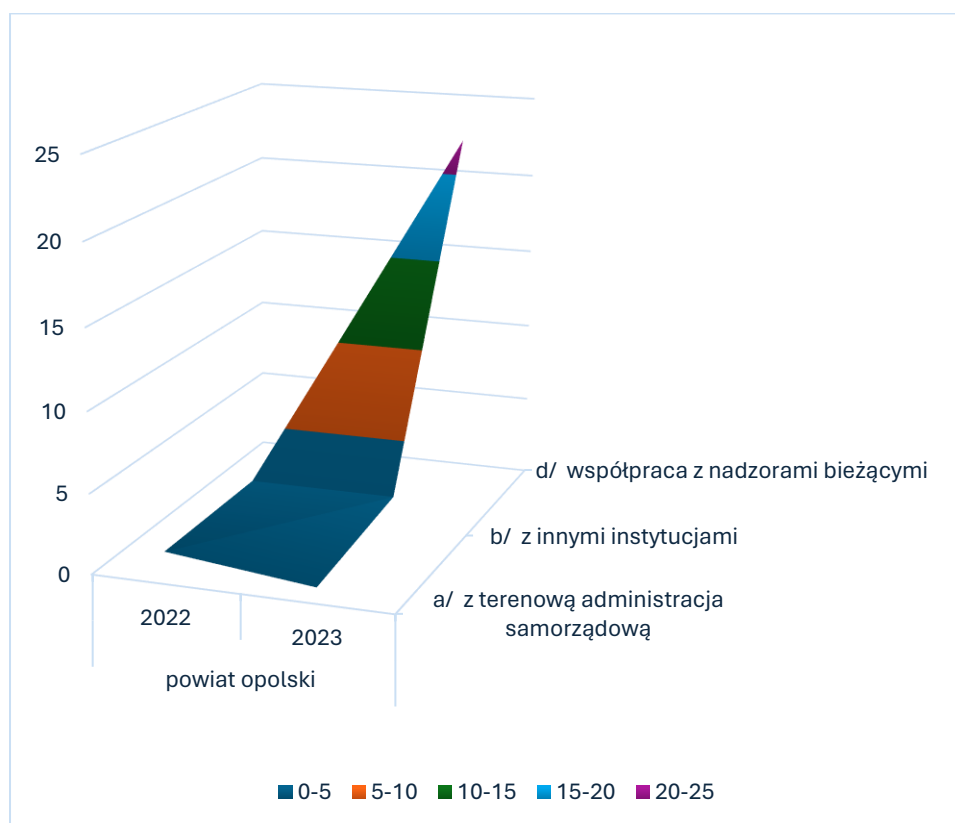
Wykres nr 3.: Wydane uzgodnienia w formie postanowień

4	Przeprowadzono kontrole na obiektach		
a/	kontrole w trakcie budowy	0	0
b/	kontrole na obiektach przekazywanych do użytkowania w obecności Inspektora Sanitarnego z art. 56 Ustawy <i>Prawo Budowlane</i> (t.j. Dz.U z 2023r. poz.682 z późn.zm.)	33	50
c/	kontrole na zgłaszanych obiektach przeprowadzone na podstawie art.3 pkt. 3 Ustawy <i>o Państwowej Inspekcji Sanitarnej</i> (t.j. Dz.U z 2023r. poz.338 z późn.zm.)	0	5
d/	Kontrole przeprowadzone w ramach sprawdzenia przestrzegania obowiązujących przepisów rozporządzenia <i>w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii</i> (t.j. Dz. U. 2021, poz. 861 z późn. zm.)	4	0

Wykres nr 4.: Przeprowadzone kontrole na obiektach

5	współpraca , sprawy różne			
	a/	z terenową administracją samorządową	2	1
	b/	z innymi instytucjami	2	2
	c/	współpraca z nadzorami bieżącymi	1	22

Wykres nr 5.: Współpraca, analizy i sprawozdania

6.3. Stwierdzone nieprawidłowości

W kontrolowanych w 2023r. w 55 obiektach zgłoszonych przez wnioskodawców w sprawie zajęcia stanowiska z art.56 Ustawy prawo budowlane oraz po pracach budowlano –instalacyjnych, zgłoszeniu zmiany sposobu użytkowania, dla których wydawane są przez organ inspekcji sanitarnej inne decyzje lub opinie wynikające z obowiązujących przepisów nie stwierdzono w obiekcie nieprawidłowości.

Wniosek:

Stan przygotowania do kontroli zgłaszanych w 2023r. obiektów ogólnie jest dobry. Ostatecznie obiekty uruchamiane były doprowadzone do stanu zgodnego z wymaganiami przepisów właściwych dla rodzaju prowadzonych w nich działalności.

W otrzymywanych do opiniowania dokumentacjach zdarzał się brak kompletności wniosków lub wadliwe pod względem higieniczno-sanitarnym rozwiązania. Dokumentacja była zwracana do poprawy lub wnioskodawcy byli wzywani do uzupełnienia.

Zdarzały się również w opiniach o dokumentacji uwagi .

W dniu 25 marca 2022r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zniesiono stan epidemii, natomiast wprowadzono stan zagrożenia epidemiologicznego (zniesiono izolację oraz kwarantannę dla osób zakażonych wirusem SARS COV-2), natomiast z dniem 1 lipca 2023 r. na terenie Polski został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W związku z powyższym w roku 2023r. nie przeprowadzono wizji lokalnych w ramach sprawdzenia przestrzegania obowiązujących przepisów rozporządzenia *w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii*

6.4. Współpraca z organami administracji samorządowej

Współpraca z organami układała się dobrze.

6.5. Wnioski

Ilość spraw załatwionych przez sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2023 roku jest większa w stosunku do 2022 roku. Z dniem 1 lipca 2023 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zniesiono stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, m.in. z tego powodu wzrosła o około 27 % liczba kontroli na obiektach przekazywanych do użytkowania w obecności Inspektora Sanitarnego z art. 56 Ustawy *Prawo Budowlane* (t.j. Dz.U z 2023r. poz.682 z późn.zm.).

Ogólnie można stwierdzić, że stan sanitarny zgłaszanych do kontroli obiektów nie jest zły. Zdarzają się jednak obiekty nie przygotowane właściwie – głównie ze względu na brak prawidłowych dokumentów wynikających z Ustawy Prawo budowlane lub ze względu na wadliwe dokumentacje.

Ostatecznie obiekty uruchamiane były doprowadzone do stanu zgodnego z wymaganiami przepisów właściwych dla rodzaju prowadzonych w nich działalności.

7. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opolskiego ziemskiego za rok 2023

Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

7.1. Główne zadania

Do głównych zadań Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku należy nadzór nad bezpieczeństwem żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu opolskiego.

Realizując powyższe zadania pracownicy oddziału HŻ przeprowadzają urzędowe kontrole żywności w nadzorowanych zakładach w celu stwierdzenia, czy przedsiębiorstwa przestrzegają wymagań określonych w odpowiednich przepisach.

Ponadto pracownicy oddziału prowadzą również inne czynności, które mają związek z zapewnieniem bezpieczeństwa żywności, a mianowicie:

- przeprowadzają graniczne kontrole żywności lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością sprowadzanych na terytorium Unii Europejskiej z krajów trzecich;
- przeprowadzają szereg kontroli doraźnych związanych z pojawieniem się w obrocie żywności mogącej stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi;
- przeprowadzają doraźne kontrole w zakładach w związku ze zgłaszanymi przez konsumentów interwencjami na nieprawidłowy stan sanitarny lub niezachowanie zasad higieny w zakładach produkujących lub wprowadzających żywność do obrotu;
- prowadzą ocenę sposobu żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych;
- kontrolują poprawność oznakowania artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu;
- pobierają próbki do badań laboratoryjnych celem sprawdzenia czy środki spożywcze spełniają wymagania;
- przeprowadzają ocenę procedur i dokumentacji z zakresu GHP i GMP w nadzorowanych zakładach jak również oceniają wdrożony system HACCP pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa żywności;
- prowadzone są również działania mające na celu wyeliminowanie z rynku kosmetyków, które zostały wprowadzone do obrotu bez przeprowadzenia pełnej procedury rejestracyjnej.
- kontrola legalności żywności wprowadzanej do obrotu przez internet.

Ważnym elementem kontroli stał się w ostatnich latach nadzór nad prawidłowością oznakowania suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i medycznego. W ramach powyższego prowadzone są w trakcie roku kontrole występowania w obrocie w/w środków spożywczych oraz oceny znakowania powyższych środków spożywczych, jak również kontrole składu i badania laboratoryjne produktów.

W uzasadnionych przypadkach, w razie stwierdzenia w nadzorowanych zakładach nieprawidłowości, prowadzone jest postępowanie administracyjne zmierzające do doprowadzenia zakładów do odpowiedniego stanu sanitarnego.

Ważnym elementem pracy jest przeprowadzanie kontroli odbiorowych tzn. kontroli w zakładach nowo otwieranych i wydawanie decyzji zatwierdzających zakłady do prowadzenia działalności. W związku z powyższym kontrole te są prowadzone poza ustalonym planem kontroli i realizowane na bieżąco w ramach wpływania wniosków. W 2023 roku zatwierdzono 94 zakłady.

Szczegółowe dane dotyczące prowadzonych działań przedstawione są poniżej:

W roku 2023 nadzorem sanitarnym w powiecie opolskim objęto ogółem 604 zakłady żywnościowo – żywniowych:

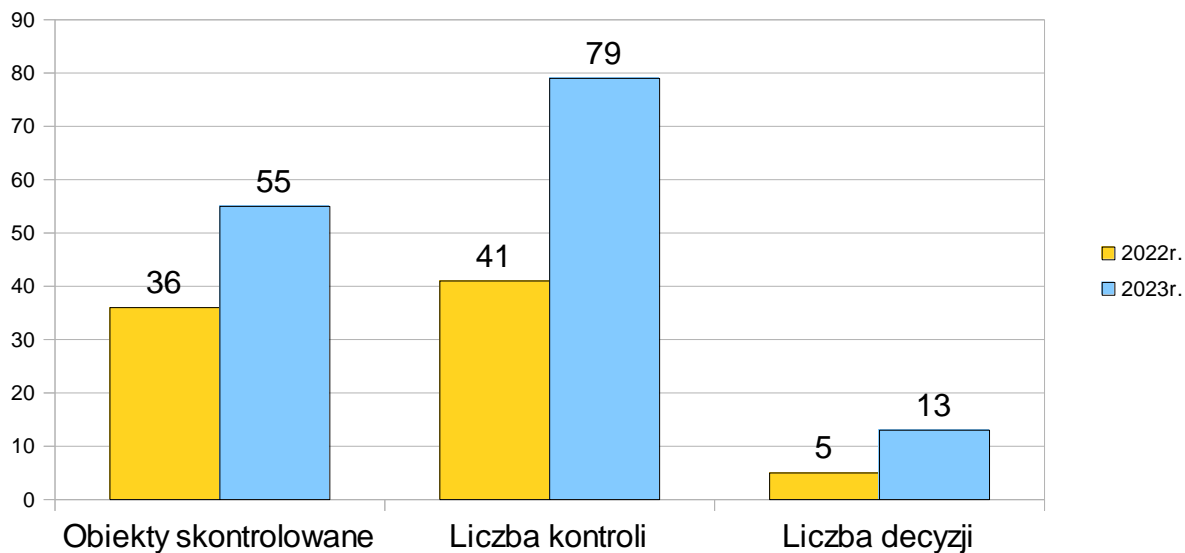
	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli	Wydano decyzji administracyjnych	Nażono mandatów	Kwota	Liczba próbek
1. Zakłady produkcji żywności	55	79	13	6	1500	3
2. Zakłady wprowadzające żywność i przedmioty użytku do obrotu	305	348	53	17	2650	16
3. Zakłady żywienia zbiorowego	227	280	65	17	5500	17
4. Środki transportu	17	17	0	0	0	0
5. Ogółem	604	724	131	40	9650	36

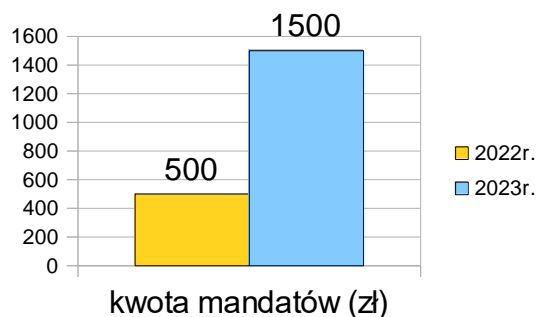
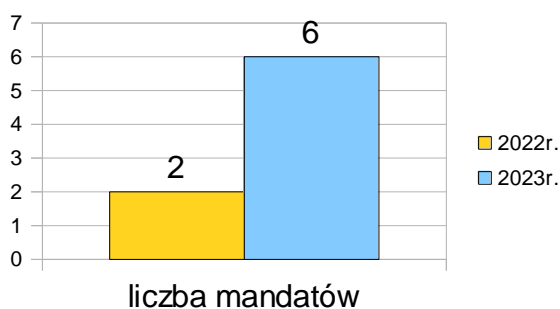
7.2. Produkcja żywności

Do tej grupy zakładów należą między innymi: wytwórnie lodów, automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice owocowo – warzywne, młyny, inne wytwórnie żywności.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 55 obiektów, w których przeprowadzono 79 kontroli.

W obiektach, w których stwierdzono zaniedbania sanitarno – higieniczne, wydano 13 decyzji w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego oraz nałożono 6 mandatów karnych na łączną kwotę 1500 zł. W zakładach produkcji żywności do badań laboratoryjnych pobrano 3 próbki środków spożywczych.

Do najczęściej stwierdzanych uchybień w tej grupie obiektów należą:

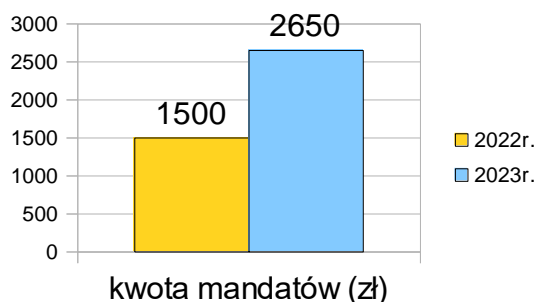
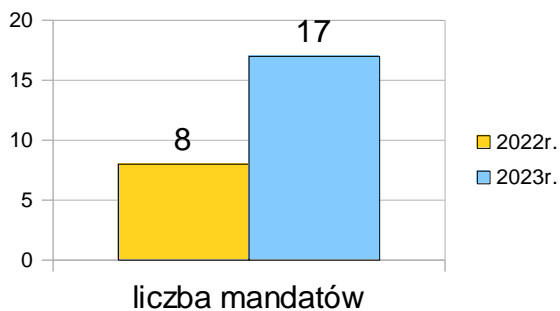
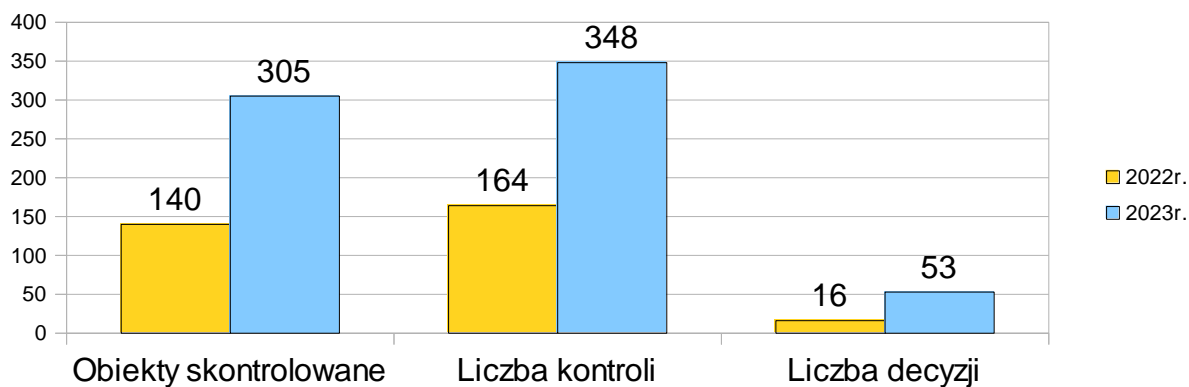
- zły stan techniczny pomieszczeń zakładu, głównie ścian, sufitów (ściany zniszczone, brudne, z odpryskami farby, sufity brudne, zawilgocone);
- drobny sprzęt produkcyjny zniszczony, uszkodzony;
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji systemowych z zakresu dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej i systemu HACCP.

7.3. Zakłady wprowadzające żywność i przedmioty użytku do obrotu.

Do tej grupy zakładów należą: sklepy spożywcze, kioski spożywcze, targowiska, magazyny hurtowe i inne miejsca obrotu żywnością,

W roku sprawozdawczym skontrolowano 305 obiektów, w których przeprowadzono 348 kontroli.

W obiektach, w których stwierdzono zaniedbania sanitarno – higieniczne, zastosowano kary w postaci 17 mandatów karnych na kwotę 2650 zł, oraz wydano 53 decyzje w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego. W zakładach wprowadzających żywność i przedmioty użytku do obrotu, do badań laboratoryjnych pobrano 16 próbek środków spożywczych.

Do najczęściej stwierdzonych uchybień zaliczyć należy:

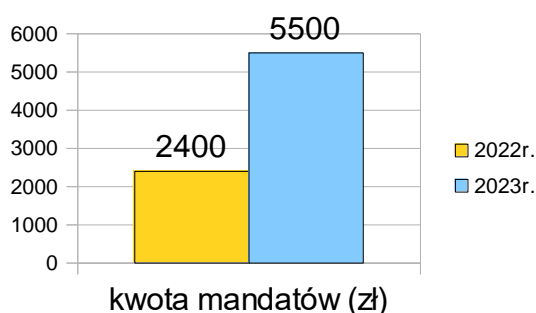
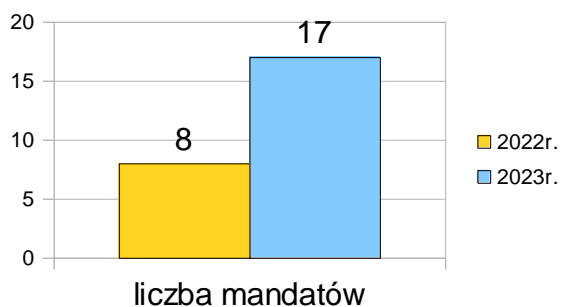
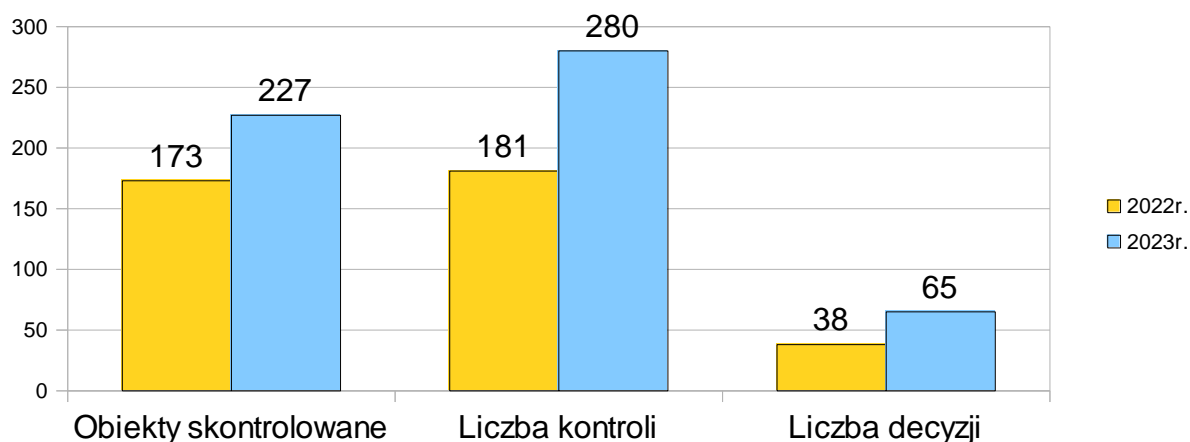
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości, bez oznakowania,
- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń (zniszczone ściany z odpryskami farby, ubytki tynku, wykwity pleśni, sufity zawilgocone, brudne, z wykwitami pleśni),
- posadzka podłogowa, sprządana niedokładnie,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych (środki spożywcze przechowywane bezpośrednio na posadzce, brak segregacji asortymentowej, środki spożywcze wymagające obróbki wstępnej rozważane na jednej wadze, przechowywane niezgodnie z zaleceniami producentów);
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji systemowych z zakresu dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej i systemu HACCP.

7.4. Zakłady żywienia zbiorowego

Do tej grupy obiektów zaliczamy: restauracje, bary, zakłady małej gastronomii (pjalnie piwa, fast – foody i smażalnie), bloki żywienia w szpitalach, bloki żywienia w domach opieki społecznej, bloki żywienia w domach dziecka, bloki żywienia w szkołach, przedszkolach, żłobkach, koloniach, na zimowiskach, stołówki pracownicze, stołówki studenckie, bufety przy zakładach pracy.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 227 obiektów, w których przeprowadzono 280 kontroli.

W obiektach, w których stwierdzono zaniedbania sanitarno – higieniczne, zastosowano kary w postaci 17 mandatów karnych na kwotę 5500 zł, oraz wydano 65 decyzji administracyjnych w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego. W zakładach żywienia zbiorowego na terenie powiatu opolskiego nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych.

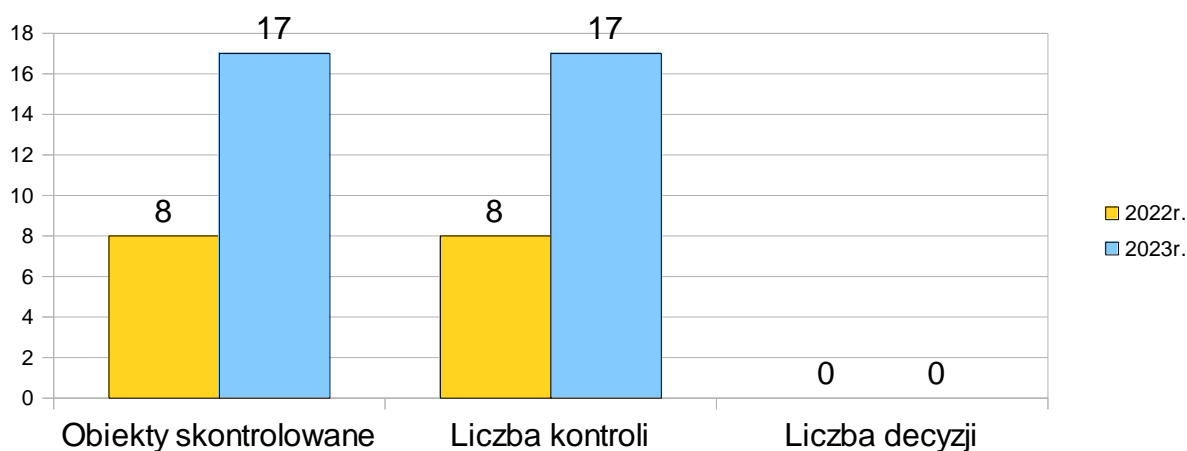

Najczęściej stwierdzane uchybienia to :

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych oraz sprzętu i urządzeń,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, nieprawidłowe przechowywanie surowców, wyrobów gotowych i środków spożywczych, brak oznakowania przechowywanych środków spożywczych,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych, niezgodne z zaleceniami producentów,
- brudne, oszronione urządzenia chłodnicze,
- brak zabezpieczenia zakładu przed owadami,
- nieprawidłowo przechowywane naczynia i sprzęt kuchenny,
- brak odpowiedniego wyposażenia umywalek do mycia rąk,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak do wglądu dokumentacji GHP/GMP, HACCAP lub w/w dokumentacja nie jest prowadzona na bieżąco (brak zapisów),

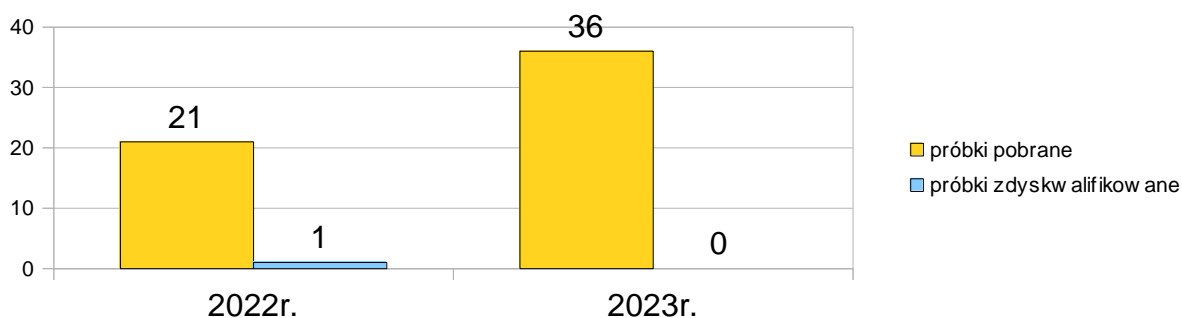
7.5. Środki transportu żywności.

W 2023 roku skontrolowano 17 środków transportu przeznaczonych do przewozu środków spożywczych, w których przeprowadzono 17 kontroli. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z powyższym nie nakładano na przedsiębiorców grzywien w drodze mandatu karnego jak również nie prowadzono postępowań administracyjnych zakończonych decyzją administracyjną.

7.6. Próbki pobrane w 2023 r.

W 2023 roku pobrano 36 próbek do badań laboratoryjnych

Próbki pobrano w celu badania w następujących kierunkach:

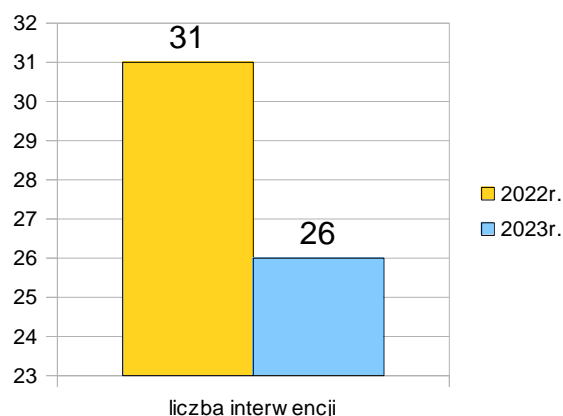
- skażenia promieniotwórcze – 1 próbka
- pozostałości pestycydów – 4 próbki
- mikrobiologia – 20 próbek
- metale ciężkie – 6 próbek
- badanie organoleptyczne - 2 próbki
- 3MCPD – 1 próbka
- parametry czystości substancji dodatkowych – 1 próbka
- WWA – 1 próbka

W 2023 roku nie zdyskwalifikowano żadnej z przebadanych próbek.

7.7. Interwencje

W związku z interwencjami konsumentów (są realizowane priorytetowo) oraz informacjami przesyłanymi z innych organów kontrolnych dotyczących niewłaściwej jakości środków spożywczych oraz niewłaściwego stanu sanitarno – higienicznego obiektów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu przeprowadził 26 kontroli, w wyniku których stan sanitarno – higieniczny uległ poprawie, a środki spożywcze złej jakości zdrowotnej zostały wycofane z obrotu.

Wobec osób odpowiedzialnych za nieprawidłowy stan sanitarny zastosowano sankcje w postaci mandatów karnych w stosownych przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne.

7.8. Środki zastępcze

W 2023r. nie stwierdzono, ani też nie otrzymano żadnych informacji dotyczących działania stacjonarnych punktów wprowadzania do obrotu środków zastępczych na terenie powiatu opolskiego, jak również nie otrzymano żadnych informacji na temat osób prywatnych, które sprzedawały środki zastępcze zamieszkałym na terenie powiatu opolskiego.

W roku 2023r. nie przeprowadzono żadnej kontroli w związku ze stwierdzeniem bądź podejrzeniem wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Prowadzony monitoring stron internetowych nie wykazał aby strony oferujące środki zastępcze były prowadzone przez podmioty z terenu powiatu opolskiego lub przez osoby zamieszkałe w powiecie opolskim.

7.9. Produkty kosmetyczne

W roku 2023r. w ramach sprawowanego nadzoru nad produktami kosmetycznymi skontrolowano 10 zakładów obrotu produktami kosmetycznymi, w których przeprowadzono 10 kontroli i rekontroli. W zakresie oznakowania opakowań jednostkowych oceniono 10 zakładów Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

8. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opolskiego ziemskiego za rok 2023

Oddział Epidemiologii

8.1. Główny kierunek działania

Główny kierunek działania Oddziału Epidemiologii to:

1. nadzór nad sytuacją epidemiologiczną chorób zakaźnych oraz ich profilaktyka,
2. bieżący monitoring nad gospodarką preparatami szczepionkowymi i wykonawstwem szczepień ochronnych,
3. nadzór nad placówkami służby zdrowia.

Zaplanowano:

- 2 kontrole w placówkach typu zamkniętego, wykonano 2
- 27 kontroli punktów szczepień, wykonano 29
- 29 kontroli w prywatnych placówkach, wykonano 28
- 35 kontroli w placówkach leczenia ambulatoryjnego, wykonano 44
- 4 kontrole w innych placówkach, wykonano 4
- 1 kontrolę posesji, wykonano 1.

Ponadto :

- w przypadku chorób zakaźnych przeprowadzono 1137 dochodzeń epidemiologicznych,
- zarejestrowano 25 nosicieli pałeczek salmonella,
- objęto nadzorem 259 osób z kontaktu z chorym/nosicielem wirusa HBV, HCV, WZW typu A
- wydano 2 decyzje administracyjne i 1 postanowienie.

8.2. Sytuacja epidemiologiczna

W 2023 roku odnotowano wzrost współczynników zapadalności na 100 tysięcy mieszkańców w przypadku większości zachorowań na choroby zakaźne, jednak w większości nie przekraczają one wartości współczynników zapadalności w województwie czy kraju. Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych ilustruje tabela nr 1.

W 2023r. odnotowano znaczny wzrost wskaźników zapadalności na 100 tysięcy mieszkańców, na takie choroby jak: szkarlatyna, ospę wietrzną, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, WZW typu A, WZW typu B.

Nie odnotowano zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową, odrę i różyczkę. Spadek zachorowań odnotowano w przypadku zakażeń SARS-CoV-2 / COVID-19.

Na porównywalnym poziomie utrzymywały się zachorowania na salmonellozy, WZW typu C, zakażenia HIV.

W związku z rozszerzeniem, od 24.02.2023 roku, wykazu chorób zakaźny o zakażenia wirusem RSV, wskaźnik zapadalności na 100 tysięcy mieszkańców zakażeń tym wirusem wynosił 8,27 (w Polsce 31,82).

JEDNOSTKA CHOROBY	POWIAT ZIEMSKI OPOLSKI		MIASTO I POWIAT OPOLE		WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE		POLSKA	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
SALMONELOZY-ZATR. POKARM.	14,90	17,38	16,17	1,80	15,87	20,01	16,51	26,09
KRZTUSIEC	1,65	4,13	1,62	9,71	1,06	4,26	0,98	2,46
SZKARLATYNA-(PŁONICA)	10,76	74,49	16,57	122,61	26,66	140,40	33,45	118,42
INWAZYJNA CHOROBA <i>Neisseria meningitidis</i>	0,0	0,0	0,40	0,40	0,11	0,21	0,31	0,41
INWAZYJNA CHOROBA <i>Streptococcus pneumoniae</i>	4,97	9,93	8,49	7,68	5,40	5,43	5,86	7,72
INWAZYJNA CHOROBA <i>Haemophilus influenzae</i>	0,0	4,13	0,40	4,45	0,63	1,81	0,39	0,74
ZAPAL. OPON MÓZG-RDZEN.	6,62	17,38	11,32	17,80	5,85	9,90	2,70	4,59
BORELIOZA	51,32	65,38	59,81	63,12	63,06	76,11	45,92	66,96
OSPA WIETRZNA	219,36	689,44	288,16	598,89	512,07	688,47	453,93	505,70
RÓŻYCZKA	0,83	0,0	0,40	0,0	0,32	0,0	0,39	0,69
WZW TYP A	0,83	18,20	0,40	9,30	1,27	2,77	0,62	0,55
WZW TYP B	1,65	9,93	2,83	11,33	3,18	8,41	6,61	8,36
WZW TYP C	4,97	6,62	10,10	15,78	6,03	8,83	6,71	8,82
ODRA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,11	0,07	0,10
ZAKAŻENIA HIV	2,48	2,48	2,83	12,54	2,75	6,81	6,59	8,20
ŚWINKA	1,65	4,13	1,21	2,83	1,59	2,98	2,44	2,57
SARS-CoV-2 / COVID-19	5401,13	424,59	6808,77	869,20	6010,61	733,39	6201,60	900,82
GRYPA	10,8	30,62	21,0	63,53	30,89	70,89	18,44	29,41
ZAKAŻENIA RSV	-	8,27	-	12,54	-	13,94	-	31,82

Tabela nr 1 Analiza zachorowań na niektóre choroby zakaźne zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców w powiecie ziemskim opolskim w latach 2022-2023

8.3. Programy profilaktyczne w obszarze szczepień ochronnych.

W 2023 roku nie był realizowany program szczepień finansowany przez Gminę Murów. Od czerwca 2023 roku szczepienie p/ brodawczakowi ludzkiemu realizowane jest z PSO dla dzieci w 13 r.ż. (dla dziewczynek i chłopców).

Liczbę osób uchylających się od obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym objętych obowiązkiem szczepień w stosunku do lat wcześniejszych przedstawia tab. nr 2

Przyczyna \ Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
odrębność kulturowa, religijna lub etniczna	30	22	15	8	2	4
wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną	24	4	6	6	4	3
wpływ ruchów antyszczepionkowych	179	256	281	410	728	612
wcześniej NOP u osoby zobowiązanej	5	1	1	3	6	4
nieznana przyczyna	529	560	682	971	1113	1063
RAZEM	767	843	985	1398	1853	1686

Tabela nr 2. Liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień na koniec roku 2023 wg przyczyn.

Analiza przyczyn tego zjawiska wskazuje, że najliczniejsza grupa osób uchylających się od obowiązku wykonywania szczepień ochronnych dotyczy osób, które odmawiają podania przyczyny niechęci do wykonania szczepień (63,04%) oraz osoby, które za powód uchylania się, podają wpływ ruchów antyszczepionkowych (36,30%).

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych odgrywa istotną rolę w kształtowaniu zdrowia publicznego. Spadek w kolejnych latach realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych może przynieść niekorzystne skutki zdrowotne w postaci wzrostu zachorowań na choroby zakaźne.

W 2023 roku pracownicy Oddziału Epidemiologii prowadzili działania z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia, w tym dotyczące działań przeciwepidemicznych ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych, jako skutecznej metody profilaktyki chorób zakaźnych wśród młodzieży szkół średnich, co spotkało się z dużym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli (przeprowadzono 13 godzin lekcyjnych).

8.4. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne.

Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis).

W odniesieniu do tych chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka) i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu, jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na terenie kraju przy nadal możliwych jej zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby

tn. całkowite wyeliminowanie na świecie. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomyelitis.

Odra

Zachorowania o charakterze i rozmiarach ognisk epidemicznych mogą wystąpić jedynie wśród społeczności lokalnych lub w środowisku szkolnym, w których stopień uodpornienia dzieci i dorosłych jest niewystarczający dla uzyskania odporności zbiorowiskowej. Powstaje ona, gdy liczba osób uodpornionych w danym środowisku osiąga co najmniej 95%. Na terenie działania tut. Stacji poziom zaszczepienia dzieci w 5 roku życia (2 dawki) wynosi 86,98%.

Indywidualne ryzyko zachorowania na odrę występuje natomiast u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie (lub jej wcześniej nie przechorowała). Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę i ze względu na wysoką zakaźność choroby oraz jej przenoszenie się drogą powietrzną, nie może być zastąpione jakimikolwiek innym środkiem ochrony.

Różyczka jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką oraz wysypką. Pomimo relatywnie łagodnego przebiegu zapobieganie różyczce jest niezwykle istotne ze względu na powodowanie przez tę chorobę zespołu wad wrodzonych (zespół różyczki wrodzonej) u dzieci urodzonych przez kobiety, które uległy zakażeniu w trakcie trwania ciąży.

Większość przypadków różyczki w Polsce jest rozpoznawana wyłącznie na podstawie objawów klinicznych.

Na terenie działania tut. Stacji poziom zaszczepienia dzieci w 5 roku życia (2 dawki) wynosi 86,98%.

Poliomyelitis.

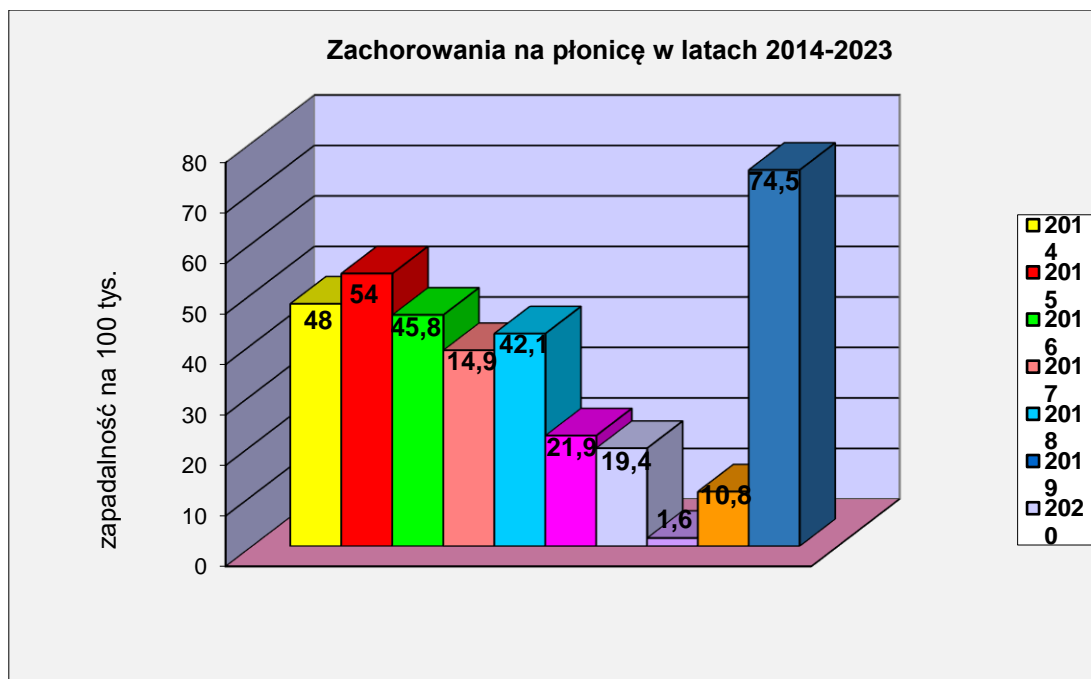
By zapobiec szerzeniu się zachorowań w przypadku zawleczenia wirusa na obszar Polski, konieczne jest między innymi utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażek wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego, w celu wykluczenia wirusa polio jako przyczyny wystąpienia tego zespołu chorobowego. Należy dążyć do osiągnięcia co najmniej 95% poziomu zaszczepienia dzieci w 2. r.ż. pełnym cyklem podstawowym (3 dawki szczepionki). Na terenie działania tut. Stacji poziom zaszczepienia dzieci w 2 roku życia wynosi 92%.

Szczepienie przypominające w Polsce prowadzi się w 6. r.ż., podając jedną dawkę szczepionki. Według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) do czasu całkowitej eradykacji poliomyelitis na świecie osoby wyjeżdżające na tereny endemicznego występowania poliomyelitis powinny posiadać kompletne szczepienie (uodpornienie) przeciwko tej chorobie.

Inspekcja Sanitarna zobowiązana jest do ciągłego, bieżącego nadzoru epidemiologicznego pod względem zgłaszania podejrzeń/zachorowań na w/w choroby, a w przypadku otrzymania takiego zgłoszenia, do powzięcia natychmiast ściśle określonych czynności.

Zwiększenie swobody w przemieszczaniu się i kontaktowaniu przyczyniło się do odnotowywania większej liczby przypadków chorób zakaźnych. W porównaniu z danymi pochodzącymi sprzed 2020 r. (czyli sprzed początku epidemii COVID-19) nie są to jednak drastyczne różnice sugerujące pogorszenie sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

W 2023 roku odnotowano znaczny wzrost zachorowań na **plonice** (szkarlatynę) 90 przypadków. Zachorowanie wywołuje bakteria *Streptococcus pyogenes* – paciorkowiec ropotwórczy z grupy A. Bakteria ta wytwarza kilkanaście toksyn, które mogą uszkadzać narządy wewnętrzne i prowadzić do zapalenia płuc, sepsy, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, róży i in. Najczęściej występują zakażenia nieinwazyjne jakim jest np. plonica. Choroba zaczyna się gorączką i objawami z górnych dróg oddechowych, wymaga leczenia antybiotykiem. Nie istnieje skuteczna szczepionka przeciwko *Streptococcus pyogenes*. Zapobiegać zakażeniom można przez przestrzeganie podstawowych zasad higieny, mycie i dezynfekcja rąk, unikanie kontaktu z chorym. Występowanie zachorowań na plonicę w powiecie ziemskim opolskim przedstawia wykres nr 1 .

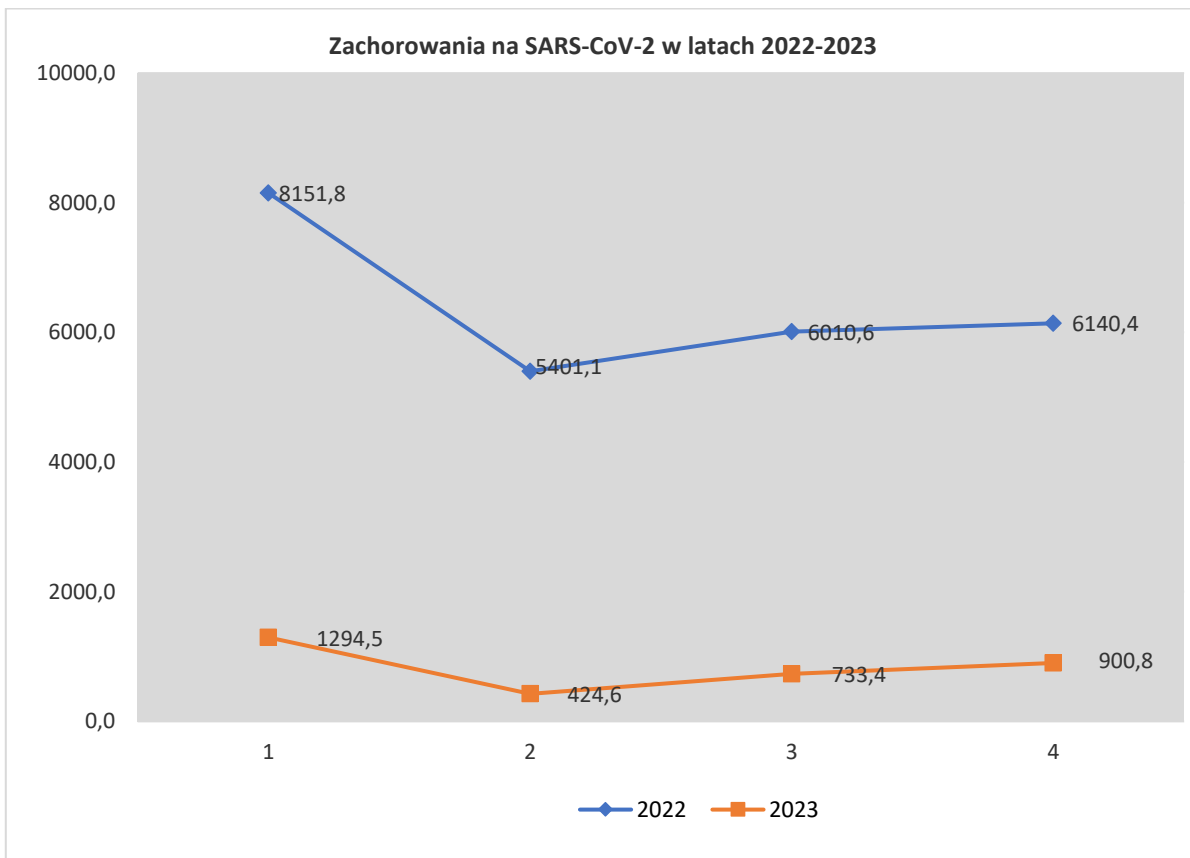
Wykres nr 1 Zachorowania na płonicę (szkarlatynę) w latach 2014-2023 w powiecie ziemskim opolskim

W 2023 roku zanotowano, podobnie jak na terenie całego kraju, spadek ogólnej liczby przypadków zakażeń i zachorowań wywołanych przez wirus **SARS-CoV-2** (tabela nr 3 i wykres nr 2).

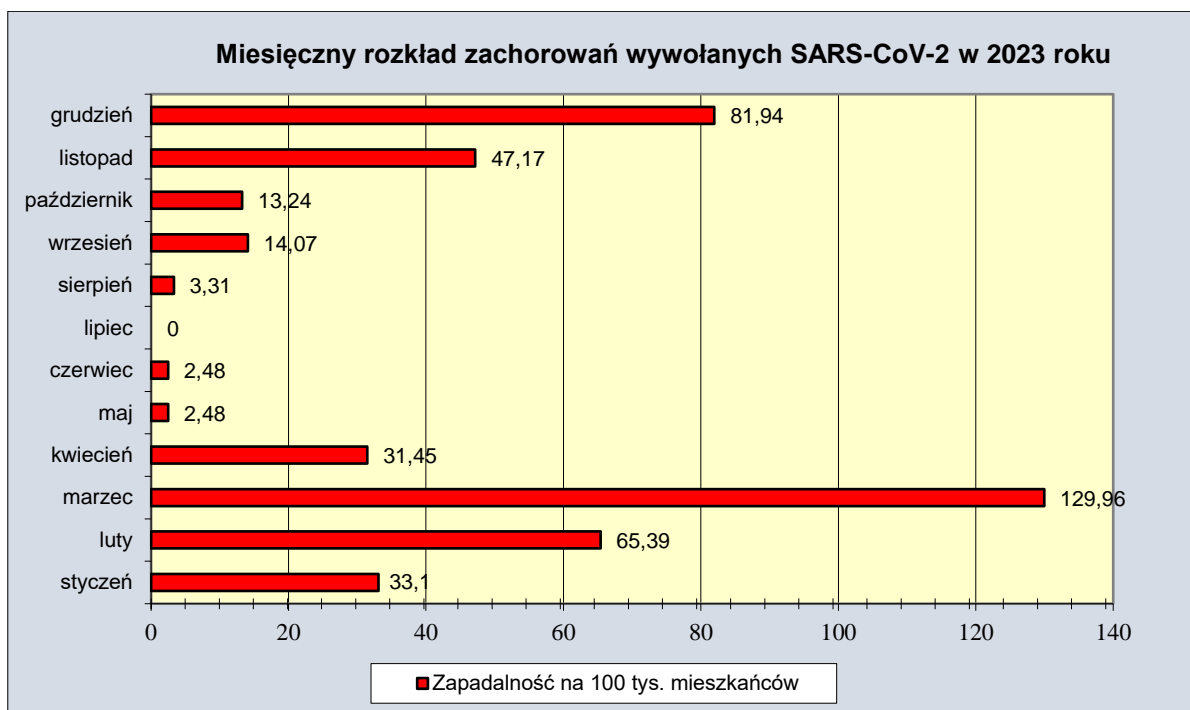
Opole (1)				Powiat opolski (2)				Województwo opolskie (3)				Polska (4)			
2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023	
l.zach	zapad.	l.zach	zapad.	l.zach	zapad.	l.zach	zapad.	l.zach	zapad.	l.zach	zapad.	l.zach	zapad.	l.zach	zapad.
10322	8151,76	1635	1294,53	6525	5401,13	513	424,59	56811	6010,61	6890	733,39	2343310	6140,39	339594	900,82

Tabela nr 3 Zachorowania na SARS-CoV-2 w latach 2022-2023 w powiecie ziemskim opolskim
zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców

W powiecie ziemskim opolskim zarejestrowano łącznie 513 (w 2022 roku 6525) przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2 oraz zachorowań na Covid-19, najwięcej w I i IV kwartale roku (wykres nr 3, tab. nr 4).

Wykres nr 2 Zachorowania na SARS-CoV-2 w latach 2022-2023 w powiecie ziemskim opolskim

Wykres nr 3 Rozkład zachorowań wywołanych SARS-CoV-2 w powiecie ziemskim opolskim w 2023 roku, wg daty zachorowania zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców

Miesiąc	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100 tys. mieszkańców
Styczeń	40	33,10
Luty	79	65,39
Marzec	157	129,95
Kwiecień	38	31,45
Maj	3	2,48
Czerwiec	3	2,48
Lipiec	0	0,0
Sierpień	4	3,31
Wrzesień	17	14,07
Październik	16	13,24
Listopad	57	47,17
Grudzień	99	81,94
Razem	513	424,59

Tabela nr 4 Rozkład zachorowań wywołanych SARS-CoV-2 w powiecie ziemskim opolskim w 2023 roku, wg daty zachorowania zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców

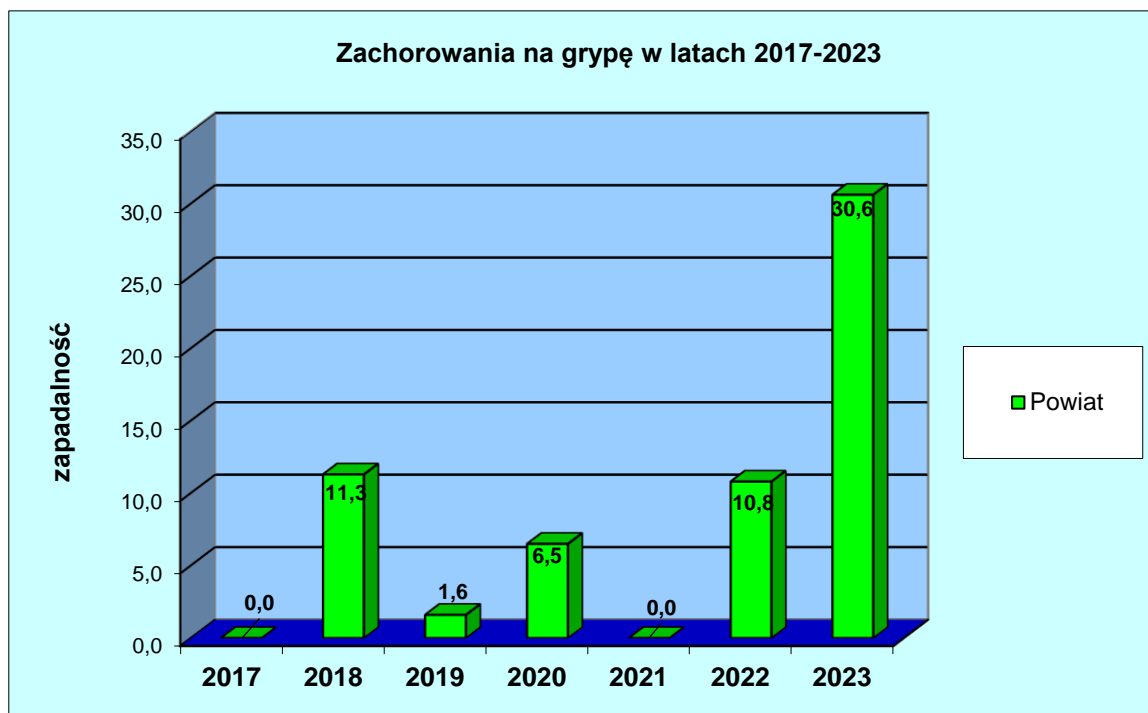
W 2023 roku na terenie powiatu ziemskiego opolskiego :

- przeprowadzono 525 wywiadów w przypadku zakażenia wirusem SARS-CoV-2
- odnotowano 23 ogniska wywołane wirusem SARS-CoV-2 w zakładach opieki zdrowotnej (zachorowało 157 pacjentów oraz 7 osób z personelu)
- udzielano indywidualnych informacji osobom zakażonym dot. zasad izolacji domowej,
- system pracy tutejszej Stacji powrócił do normy z przed pandemii, a wywiady przeprowadzają wyłącznie pracownicy Oddziału Epidemiologii,
- współpracowano z pracownikami służby zdrowia,
- 24h/dobę obsługiwany był telefon alarmowy
- zarejestrowano 4 zgony, w których przyczyną wyjściową, wtórną lub bezpośrednią było zakażenie wirusem SARS-CoV-2,
- system SEPIS obsługiwany był codziennie w godzinach od 7³⁰ do 15³⁰ (przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych, odpowiadanie na pytania mieszkańców).

W 2023r. odnotowano wzrost zachorowań na grypę (wykres nr 4) - dot. przypadków potwierdzonych badaniami. Najwięcej przypadków odnotowano w I kwartale roku. Dominującymi wariantami grypy w sezonie 2022/2023 były wirusy grypy typu A. Zapadalność na grypę w powiecie ziemskim opolskim była niższa niż na terenie województwa opolskiego i porównywalna ze wskaźnikiem zapadalności w Polsce. Należy domniemywać, że sytuacja ta spowodowana była łatwym dostępem, w tym okresie do testów diagnostycznych.

Na rynku są powszechnie dostępne skuteczne szczepionki przeciwko grypie sezonowej. Programy refundowanych szczepień prowadzone są zarówno na poziomie lokalnym jak i centralnym (Ministerstwo Zdrowia – seniorzy, kobiety w ciąży, dzieci, osoby z grup ryzyka). Towarzyszące im kampanie informacyjne mają na celu zwiększenie, nadal niewystarczającego poziomu zaszczepienia populacji.

Zgodnie z danymi z rocznego sprawozdania MZ-54, przeciwko grypie zostało zaczeponych 3,4% społeczeństwa (dot. powiatu grodzkiego i ziemskiego) w roku ubiegłym 3,16%.

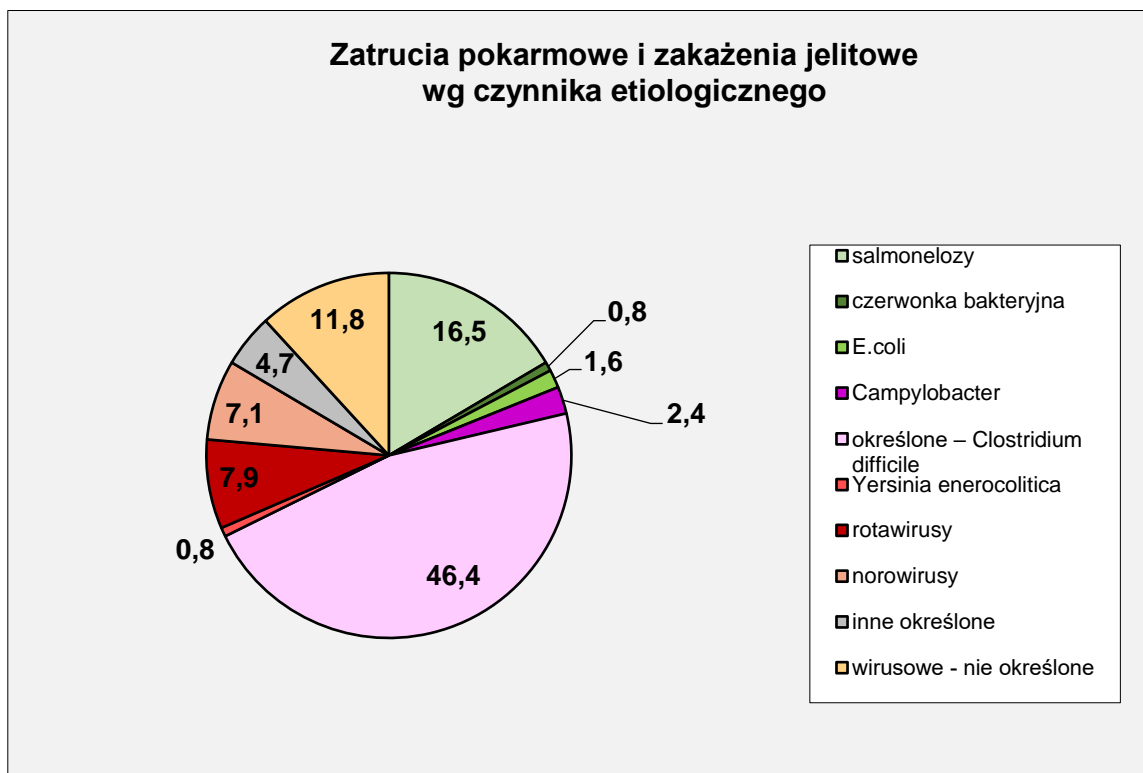

Wykres nr 4 Zachorowania na grypę w latach 2017-2023 w powiecie ziemskim opolskim

W 2023 zmienił się rozkład czynników wywołujących **zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe** w stosunku do roku poprzedniego - wirusowe 31,5% (w 2022 roku- 50,3%), bakteryjne 68,5% (w 2022 roku 49,7%) tabela nr 5, wykres nr 5.

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wg czynnika etiologicznego		l.zach.	%
Ogółem		127	100
bakteryjne – 68,5%	salmonelozy	21	16,5
	czerwonka bakteryjna	1	0,8
	Wywołane przez <i>E.coli</i>	2	1,6
	Wywołane <i>Campylobacter</i>	3	2,4
	określone – <i>Clostridium difficile</i>	59	46,4
	Wywołane <i>Yersinia enterocolitica</i>	1	0,8
wirusowe – 31,5%	rotawirusy	10	7,9
	norowirusy	9	7,1
	inne określone	6	4,7
	nieokreślone	15	11,8

Tabela nr 5 Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wg czynnika etiologicznego w powiecie ziemskim opolskim w 2023 roku.

Wykres nr 5 Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wg czynnika etiologicznego w powiecie ziemskim o polskim w 2023 roku.

Biorąc pod uwagę czynniki bakteryjne nadal najczęściej zachorowań powoduje pałeczka *Clostridioides difficile* – 67,81% (w 2022 roku 77,90%) następnie salmonellozy – 24,13% (w 2022r. 20,93%).

W grupie wirusowych zakażeń jelitowych na porównywalnym poziomie identyfikowane były rotawirusy – 25% (w 2022r. 62,07%) i norowirusy – 22,5% (w 2022r. 11,49%).

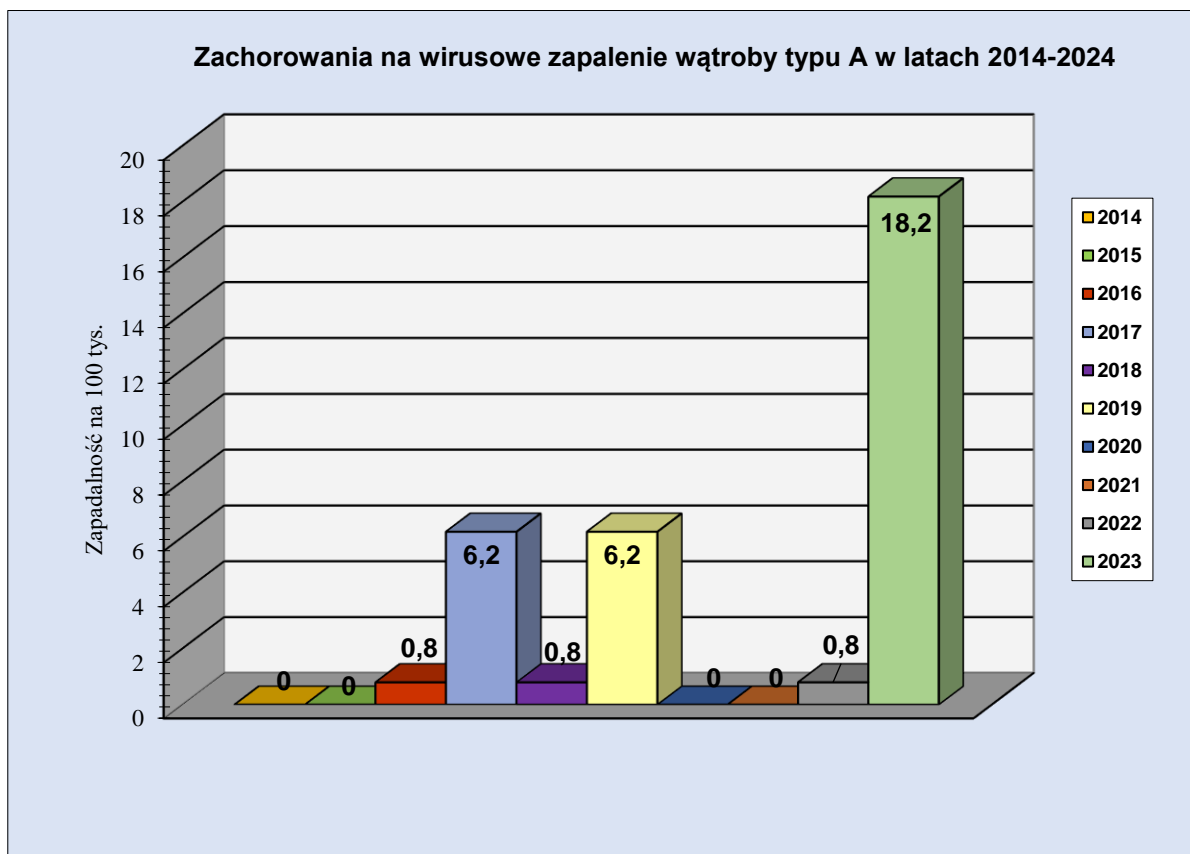
W 11,81% zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych czynniki etiologiczny nie został wykryty (w 2022 – 9,24%).

W 2023r. zarejestrowano 25 nosicieli pałeczki salmonella. Wszystkie osoby skierowano na ponowne badania w ramach nadzoru epidemiologicznego. Wśród zidentyfikowanych nosicieli nie było osób pracujących w bezpośrednim kontakcie z żywnością.

W 2023 roku na terenie powiatu ziemskiego opolskiego wystąpiło ognisko zachorowań na **WZW typu A**. W związku z wystąpieniem ogniska WZW typu A w Niepublicznym Przedszkolu im. Św. Franciszka w Dobrzenu Małym podjęto następujące działania:

- osoby chore jak i osoby z ich otoczenia na bieżąco obejmowano dochodzeniem epidemiologicznym,
- pracownik Inspekcji udzielał, chorym, ich rodzinom, jak i pracownikom placówki, informacji na temat zakażenia HAV, dróg szerzenia się zakażenia oraz metod zapobiegania (podkreślano, że podstawą profilaktyki jest rygorystyczne przestrzeganie higieny osobistej oraz higieny przy przygotowywaniu i spożywaniu posiłków, szczególnie mycie rąk, konieczność dezynfekcji, możliwości immunizacji),
- prowadzono nadzór nad dezynfekcją w środowiskach domowych i w przedszkolu (udostępniono środek na bazie chloru, przekazano instrukcję sporządzania roztworu i sposobu przeprowadzania dezynfekcji, skontrolowano środki będące na wyposażeniu przedszkola),

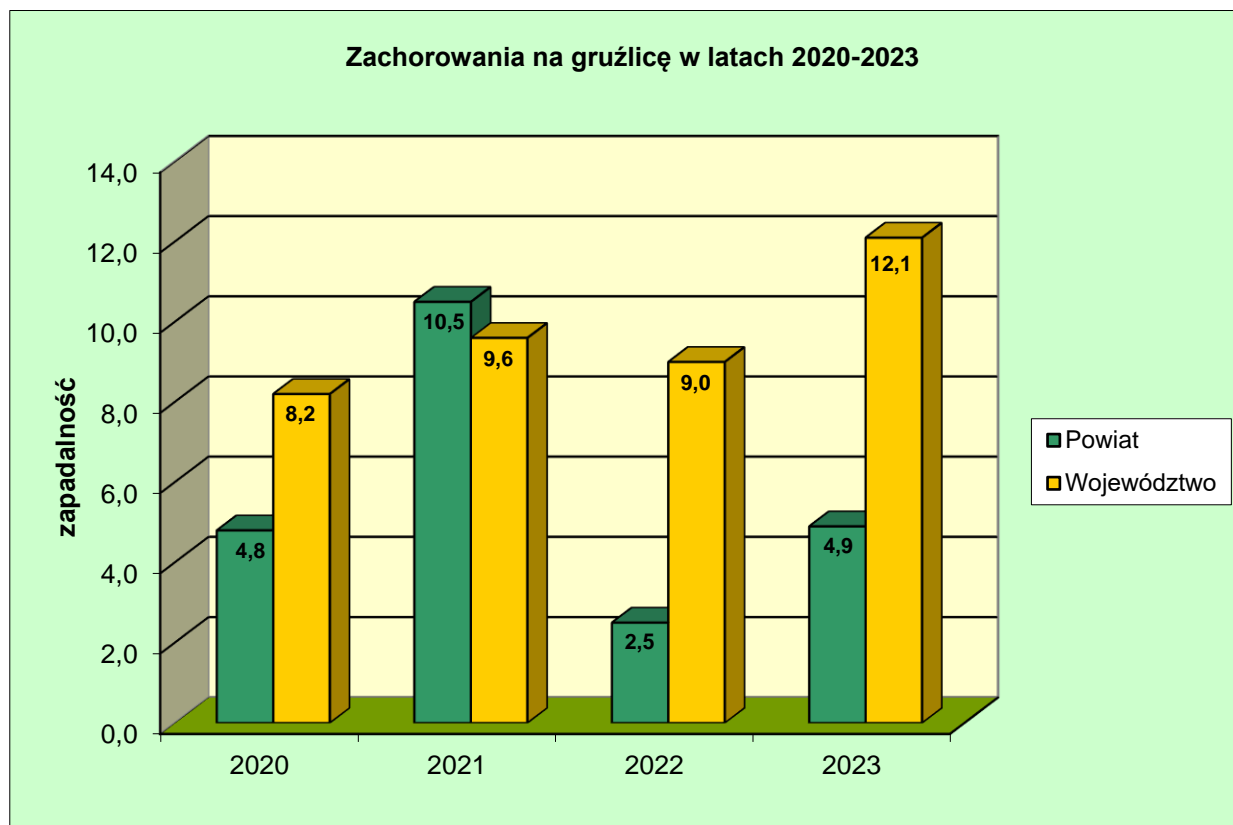
- osoby z bezpośredniego kontaktu z chorymi objęto dwumiesięcznym nadzorem lekarskim,
- podjęto współpracę z lekarzami POZ, Oddziałem Chorób Zakaźnych oraz Oddziałem Pediatrii w zakresie przekazywania informacji zarówno o przypadkach zachorowań jak i możliwości immunoprofilaktyki,
- wystosowano do Dyrekcji przedszkola pismo, z prośbą o jego udostępnienie wszystkim pracownikom oraz opiekunom dzieci. Zawierało ono informacje o odnotowaniu ogniska zachorowań wśród podopiecznych oraz informacje o samej chorobie jak i profilaktyce,
- we współpracy z Dyrekcją przedszkola oraz WSSE w Opolu zorganizowano na terenie przedszkola spotkanie informacyjne dla rodziców, opiekunów dzieci oraz pracowników, na którym kładziono szczególny nacisk na sposoby przecięcia dróg szerzenia się zakażenia oraz metody zapobiegania. Poinformowano rodziców o możliwości wykonania nieodpłatnych szczepień profilaktycznych dzieci z kontaktu, szczepionką uwolnioną z Centralnej Bazy Rezerw Materiałowych (szczepienie przeciwko WZW typu A nie jest obowiązkowym),
- opracowano informację do rodziców dzieci dot. szczepień i przesłano do Dyrekcji przedszkola z prośbą o jej umieszczenie w widocznym miejscu.
W rezultacie rodzice zgłosili 44 dzieci do szczepień. I dawkę szczepionki podano wszystkim zgłoszonym dzieciom, z tego u czterech osób zakończono cykl szczepień (II dawkę podano pod koniec 2023r.), u pozostałych dzieci cykl szczepień będzie kontynuowany w 2024r. (wymagany odstęp czasowy między I i II dawką to 6 miesięcy). Pracownik Oddziału Epidemiologii na bieżąco nadzoruje kontynuację cyklu szczepień u wszystkich dzieci.
- na stronie internetowej tut. Stacji umieszczono informację nt. zwiększonej liczby zachorowań na WZW typu A na terenie powiatu oraz podano zasady zapobiegania zakażeniom, łącznie z możliwością immunoprofilaktyki,
- po zgłoszeniu zachorowania u dziecka szkolnego (kontakt z dzieckiem z przedszkola) nawiązano współpracę z Dyrekcją szkoły, w wyniku której przeprowadzone zostały pogadanki w klasach nt. WZW typu A (z naciskiem na profilaktykę), wprowadzono dodatkowe zabiegi dezynfekcji wspólnych pomieszczeń, prowadzono nadzór nad zabiegami dezynfekcji, na stronie szkoły umieszczono informacje o profilaktyce WZW typu A,
- objęto nadzorem uczniów,
- prowadzono ciągły, bieżący nadzór nad sytuacją epidemiologiczną na naszym terenie,
- w ognisku odnotowano 21 osób chorych z tego 11 zachorowań dot. dzieci (wykres nr 6). Z osób chorych hospitalizowanych było 9 osób, w tym 3 dzieci.
Długi okres wylegania (od 15 do 50 dni), a przede wszystkim intensywne wydalanie wirusa z układu pokarmowego już w okresie 14-21 dni poprzedzających wystąpienie objawów chorobowych (u dzieci zakażenia przebiegają najczęściej bezobjawowo), uniemożliwia szybkie wykrycie osób zakażonych i sprzyja „cichemu” szerzeniu się wirusa w populacji. Zachorowania w ognisku utrzymywały się od marca do listopada.

Wykres nr 6 Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A w latach 2014-2023 w powiecie grodzkim Opole

Zachorowania na gruźlicę															
Powiat ziemski opolski								Województwo opolskie							
2020		2021		2022		2023		2020		2021		2022		2023	
l.zach.	zapadalność	l.zach.	zapadalność	l.zach.	zapadalność	l.zach.	zapadalność	l.zach.	zapadalność	l.zach.	zapadalność	l.zach.	zapadalność	l.zach.	zapadalność
6	4,8	13	10,5	3	2,5	6	4,9	81	8,2	94	9,6	85	9,0	114	12,1

Tabela nr 6 Zachorowania na gruźlicę w latach 2020-2023 w powiecie ziemskim opolskim zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców.

Wykres nr 7 Zachorowania na gruźlicę w latach 2020-2023 w powiecie ziemskim opolskim

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną o przewlekłym przebiegu występującą w postaci klinicznej gruźlicy płuc (najczęstsza postać) oraz gruźlicy innych narządów. Zaraźliwa jest jedynie gruźlica płuc w okresie prątkowania. Pierwszy okres leczenia, trwający najczęściej miesiąc, odbywa się w warunkach izolacji szpitalnej pacjenta

W 2023 roku w powiecie ziemskim opolskim zarejestrowano 6 przypadków zachorowań na gruźlicę, w 2022r. - 3 (tabela nr 6 i wykres nr 7). Pod postacią płucną zarejestrowano 5 przypadków oraz 1 pod postacią prosówki (mężczyzna). Zachorowało 4 mężczyzn i 2 kobiety.

Nie odnotowano zgonów z powodu gruźlicy ani wznów. U dzieci do 14 roku życia zachorowania nie wystąpiły.

8.5. Ogniska zakażeń szpitalnych

W 2023 roku do PIS w Opolu zgłoszono, zarówno z powiatu grodzkiego jak i ziemskiego 30 ognisk epidemicznych zakażeń szpitalnych, to o 18 mniej niż w roku wcześniejszym.

W ogniskach łącznie zachorowało 205 osób, w tym 7 osób z personelu (dla porównania w 2022r. 380 osoby, w tym 55 personelu).

Etiologię zakażeń we wszystkich przypadkach ustalono w oparciu o przeprowadzone badania laboratoryjne, w wyniku których potwierdzono w 100% przypadki zakażeń pacjentów i personelu medycznego.

W roku 2023, tak jak i w trzech latach poprzednich, najczęstszym czynnikiem etiologicznym w zgłaszanych ogniskach był wirus SARS-CoV-2 – (w 23 ogniskach 164 chorych) oraz pałeczka *Clostridioides difficile* – (w 6 ogniskach 38 chorych). Zakażenia wywołane przez laseczki *Clostridioides difficile* stają się coraz większym problemem epidemiologicznym w kraju, ze względu na łatwość szerzenia się zakażeń nimi wywołanych w szpitalach, ciężki przebieg kliniczny uwarunkowany działaniem wytwarzanych przez nie toksyn – niejednokrotnie powodujący zgony osób zakażonych, a także nawrotowy przebieg choroby i długotrwałe leczenie.

W 2023r., ogniska szpitalne, pod względem postaci klinicznych w 80% stanowiły zakażenia układu oddechowego oraz w 20% zakażenia przewodu pokarmowego (w 2022r. analogicznie 85,42% i 12,5%).

Niekorzystnym zjawiskiem epidemiologicznym w zakresie zakażeń szpitalnych jest szerzenie się zakażeń wywołanych przez pałeczkę Gram (-) *Klebsiella pneumoniae* typu NDM (New Delhi) wytwarzających karbapenemazy, a także inne betalaktamazy o rozszerzonym spektrum substratowym (MBL, KPC, OXY-48,ESBL), wykazujące oporność na wszystkie dostępne antybiotyki betalaktamowe, a także na inne dostępne w leczeniu szpitalnym i ambulatoryjnym antybiotyki.

W 2023r. łącznie (ogniska i zakażenia indywidualne) zgłoszono 65 zidentyfikowanych przypadków zachorowań/kolonizacji szczepami wielolekoopornymi u pacjentów hospitalizowanych w szpitalach funkcjonujących na terenie tut. Stacji. Najczęstszym czynnikiem etiologicznym była *Klebsiella pneumoniae* KPC(+) oraz *Klebsiella pneumoniae* MBL(+).

Odnotowano jedno ognisko spowodowane szczepem wielolekoopornym (*Klebsiella pneumoniae* KPC+) obejmujące 6 osób chorych/skolonizowanych oraz 5 innych przypadków transmisji ww. drobnoustroju. Odnotowano również przypadek transmisji *Klebsiella pneumoniae* NDM+ obejmujące 5 osób chorych/skolonizowanych.

Izolacja osób chorych/skolonizowanych szczepami wielolekoopornymi w placówkach służby zdrowia przysparza wiele trudności. Istotnym problemem jest brak warunków izolacji, na co składa się brak izolatek na poszczególnych oddziałach szpitalnych oraz brak możliwości kohortacji pacjentów, a także mała ilość personelu i coraz więcej przypadków zachorowań/kolonizacji pacjentów tymi szczepami (w 2023r. od 5 osób chorych, drobnoustroj przeniesiony został na 11 innych pacjentów).

Z informacji otrzymanych z podmiotów leczniczych wynika, że we wszystkich ogniskach podjęto skuteczne działania w celu ich wygaszenia. We wszystkich szpitalach powołane są zespoły kontroli zakażeń szpitalnych.

8.6. Ocena sanitarna placówek ochrony zdrowia

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości dotyczyły głównie:

- postępowania z odpadami medycznymi - stwierdzono w 12 podmiotach (nieprawidłowe warunki magazynowania odpadów, brak lub nieaktualne procedury, brak termometru/rejestru temperatur w lodówce z odpadami, itp.)
- sterylizacji - stwierdzono w 27 podmiotach (brak powiązania procesu sterylizacji z pacjentem, brak prawidłowej kontroli procesu sterylizacji, nieprawidłowy ciąg technologiczny mycia, dezynfekcji i sterylizacji itp.).
- dezynfekcji – stwierdzono w 17 podmiotach (brak profesjonalnego środka do dezynfekcji powierzchni bezdotykowych oraz skażonych materiałem biologicznym).

W przypadku jednej placówki wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Nadal w placówkach problemem jest prawidłowe opracowanie procedur oraz prowadzenie dokumentacji kontroli wewnętrznych.

8.7. Wnioski:

1. zakażeń wirusem SARS-CoV-2 odnotowano znacznie mniej ale należy domniemać że sytuacja ta w znacznej mierze spowodowana była tym, że większość z nich nie została potwierdzona badaniami i z tego względu nie zgłoszona.
2. Odnotowano wzrost większości zgłaszanych chorób zakaźnych, nie są one na tyle duże aby sugerowały pogorszenie sytuacji epidemiologicznej w powiecie.
3. Poziom zabezpieczenia społeczeństwa przeciw grypie sezonowej utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie (ok. 3,4% społeczeństwa) i powinien być zwiększony (dane z MZ-54 za 2023 rok).
4. Należy przewidywać, wzrost ilości zachorowań/kolonizacji wywołanych przez drobnoustroje wielolekooporne, na co wpływ ma brak możliwości zapewnienia prawidłowych warunków izolacji - brak izolatek na poszczególnych oddziałach szpitalnych oraz możliwości kohortacji pacjentów, a także mała ilość personelu i coraz więcej przypadków zachorowań/kolonizacji pacjentów tymi szczepami, starzenie się populacji, wzrastająca ilość placówek opieki długoterminowej, przepełnienie oddziałów szpitalnych oraz nadużywanie antybiotyków w leczeniu.
5. Liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych w stosunku do których nie jest realizowany Programu Szczepień Ochronnych, uległa zmniejszeniu z 1853 do 1686 , co należy przyjąć za stan przejściowy.
6. Przewiduje się, że na skutek dużej liczby dzieci nie szczepionych zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień, wystąpią choroby zakaźne, którym można zapobiegać poprzez szczepienia.